

LEZEN

doet je goed

Leesboek voor het basisonderwijs

© Copyright 2023
Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
Paramaribo, Suriname

De methode LEZEN DOET JE GOED is eigendom van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
De methode mag niet worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

COLOFON

Dit boek is samengesteld door Ismene Krishnadath, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

De teksten zijn bewerkte teksten uit de methode Ik hoor, ik kijk, ik lees, of door deze methode geïnspireerde teksten.

Een uitzondering is de hoofdtekst van les 38 (Wormpje).

Die is geschreven door Sylvia Gooswit.

Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft het recht alle teksten in dit leesboek te gebruiken voor de leesmethoden die zij nu en in de toekomst wenst te ontwikkelen ten behoeve van het onderwijs in Suriname. Dit recht geldt zowel voor de papieren als de digitale versies van de leesmethoden.

Tientallen:
30

INHOUDSOPGAVE

1. De school begint weer	6
2. Vrienden	8
3. In de klas	10
4. De botsing	12
5. Meneer Veer	14
6. Een hond heeft geen mond	16
7. Imran en Urmie	18
8. Hektor bij de dokter	20
9. Hektor blaft weer	22
10. Het plan van papa Tjan	24
11. In de dierentuin	26
12. De droom van Kasmie	28
13. De voetbal	30
14. Buurman komt te hulp	32
15. Een bij prikt Tanja	34
16. De rivier stroomt wild	36
17. De pagaai van Marlon	38
18. Een vis aan de haak	40
19. Een poes en een muis	42
20. De lelie bloeit	44
21. Het nest	46
22. Een ongeluk	48
23. Bij de dokter	50
24. Tante vertelt	52
25. Het verhaal van Pim	54
26. Een huis met een winkel	56

27. Een tiental	58
28. De tekenles	60
29. Een bad in de rivier	62
30. Het web van een spin	64
31. De spin vlucht weg	66
32. Brand!	68
33. Op vuur	70
34. Een raadsel van moeder	72
35. Muziekles	74
36. Nog een raadsel	76
37. De buurt van Arjan	78
38. Nog een raadsel	80
39. Arnold kijkt boos	82
40. Het schoolhoofd	84
41. Een geschenk voor Seri	86
42. Het dierenboek	88
43. Het erf harken	90
44. De nacht	92
45. Op bezoek bij Arjan	94
46. Schuiltje	96
47. De vrachtauto	98
48. Opa staat in het doel	100
49. Verlies en winst	102
50. Oversteken	104
51. De hond bij de winkel	106
52. Schoonmaak	108

Het is vroeg in de morgen.
Soe Wen slaapt nog een beetje.
Haar zus Tirza is al opgestaan.

Tirza roept: "Wakker worden, Soe!"
Vandaag is de eerste schooldag.
Soe Wen is over naar leerjaar vier.

Ze kent de juf van leerjaar vier nog niet.
Zal deze juf-frouw aardig zijn?
Tirza roept weer: "Ga snel baden, Soe."

Soe Wen zoekt naar haar baddoek.
Het busje komt over een uur-tje.
Ze mag niet laat op school komen.

Met het busje rijden ze naar school.
Op het school-plein is het een drukte.
Daar zijn Paul, Ramin, Tanja en Safiera.

Soe Wen groet ze allemaal vrolijk.
Ze is blij om hen weer te zien.
Er is een lach op haar gezicht.

Soe Wen

woordjes

be

begin

beleg

bezoek

ge

geluk

genoeg

gezicht

te

terug

teveel

je

busje

zusje

kusje

lusje

je

koekje

hoekje

boekje

doekje

tje

uur-tje

zuur-tje

muur-tje

kuur-tje

Soe Wen is over naar leerjaar vier.

Tirza is over naar leerjaar zes.

Het busje komt over een uur-tje.

De les begint over een kwartier.

Zie je ze bij elkaar staan?
Daar op het schoolerf?
Dat zijn Paul, Ramin, Tanja en Safiera.

En wie komen er nog meer aan?
Dat is Soe Wen met haar zuster Tirza.
Ze stappen uit de schoolbus.

Soe Wen wuift naar het groepje van vier.
Dat zijn vrienden van haar klas.
Tirza ziet ook vrienden op het school-plein.

Ze loopt naar een meisje bij de manjaboom.
Dat is haar vriendin Karmie.
“Dag Karmie, hoe gaat het?”, roept ze.

Dan gaat de zoemer van de school.
Ze moeten snel naar hun klas.
Ze mogen niet meer op het erf spelen.

Soe Wen gaat naar het lokaal van haar groep.
Ze ziet juf Varita bij de deur staan.
“Ik ben ook over naar leerjaar vier”, zegt juf Varita.

woordjes

Zijn Ramin en Paul vreemden? ★
Nee, Ramin en Paul zijn vrienden.

Is Kasmie een vreemde voor Tirza?
Nee, Kasmie is een vriendin van Tirza.

st

staan
stoot
steen
stuur

sp

spel
spin
spat
spot

sn

snel
snor
snee
snuut

rf

erf
kerf

rf

werf
scherf

rf

larf
korf

school

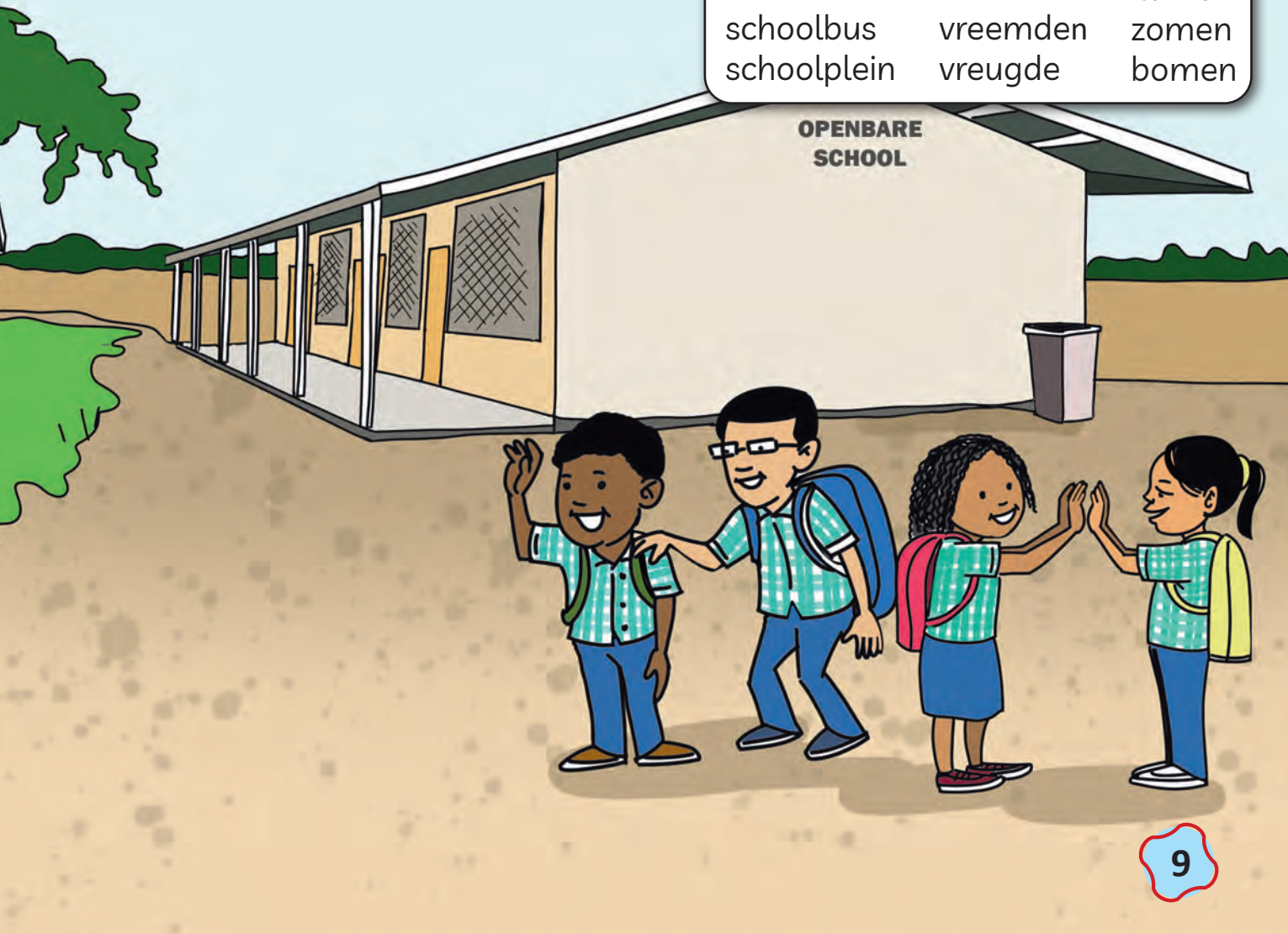
schoolerf
schoolbus
schoolplein

vr

vrienden
vreemden
vreugde

men

komen
zomen
bomen

De juf begint nog niet met de les.
Ben vertelt over zijn trip naar Bersaba.
Het was leuk daar.

Bersaba is een zwem-plek.
Er is een kreek met lekker koel water.
Marta is ook naar een zwem-plek geweest.

Dat was in de buurt van Alfons-dorp.
Ze zwom met een zwemvest.
Haar moeder zei: "Dat is veilig."

Iwan is op bezoek gegaan bij zijn oom.
Zijn oom woont in Albina.
Daar kan je in de rivier zwemmen.

Je kan ook varen in een korjaal.
De korjaal van zijn oom heeft een motor.
Hij gaat met een vaart over de rivier.

Juf zegt: "Dat is leuk om te horen."
Nu begint de leesles en daarna komt taal.
Dat is ook leuk om te doen.

woordjes

kl

klas

klos

klus

kluis

tr

trip

trap

tree

trui

zw

zwem

zwom

zweer

zweet

zwem

zwem-plek

zwem-vest

rt

buurt

vaart

rt

tuurt

kaart

In de buurt van Marta staat een huis.
In dat huis, daar woont een muis. ★
En die muis, die is niet pluis.

Je ziet hem vaak in een hoekje.
Daar zit hij dan met een boekje.

Het lijkt of hij leest van het papier.
Is die muis wel echt een dier?

Het is druk bij de poort van de school.
De school is uit en Imran wil naar huis.
Moeder haalt hem op met de bromfiets.

Trees en Albert moeten ook naar huis.
Zij gaan elke dag met de schoolbus.
Als de bus komt, rent Trees naar de poort.

Imran rent ook, want hij heeft moeder gezien.
Albert roept: "Kijken jullie toch uit!"
Boem! Wat gebeurt er? Een botsing!

Imran valt met een klap op zijn wang.
Het been van Trees doet zeer.
Maar zij staat nog op haar voeten.

Ze rent verder, want ze moet de schoolbus halen.
Meester Weimans hoort Imran huilen.
Hij vraagt waarom die leerling huilt.

"Daar is zijn moeder al", zegt juf Varita.
Moeder geeft Imran een ijsje.
Het ijsje haalt de pijn in zijn wang snel weg.

woordjes

ken

kijken

boeken

ruiken

zoeken

ten

voeten

fouten

ruiten

buiten

pen

roepen

piepen

grijpen

liepen

ng

wang

lang

bang

ng

botsing

leerling

vorming

ng

ring

rang

ding

Als Imran gaat huilen,
wil ik niet met hem ruilen. ★

Een aap met een gouden ring,
dat is een lelijk ding.

Vandaag is de tuinman uit Klaaskreek er weer.
Wij noemen hem meneer Veer.
Deze meneer ziet eruit als een heer.

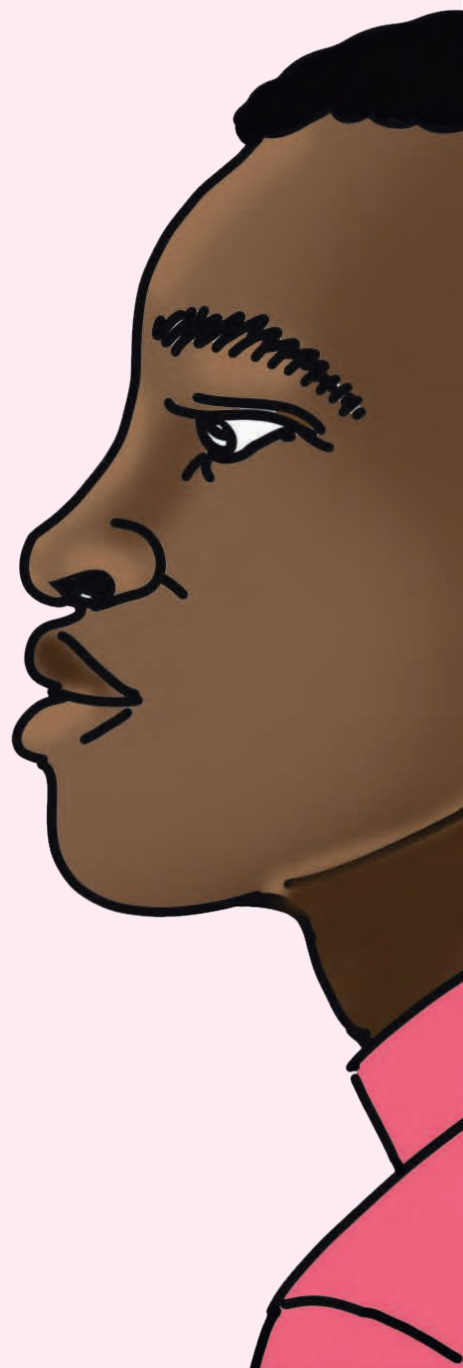
Alleen zit er een veertje in zijn haar.
Ik jok niet. Geloof me, het is waar.
Elke keer kijk ik ernaar.

De veer plakt aan zijn haar, boven zijn oor.
Het zit daar maar, en valt niet hoor.
Het is oranje met wat wit erdoor.

De buurman kijkt soms over de heg.
Hij zegt: "Haal die veer toch weg.
Hier is een kam. Doe nou wat ik zeg!"

Meneer Veer kan niet tegen dat gezeur.
Hij roept: "Oranje is een leuke kleur.
En mijn veer heeft geen vieze geur!"

Al vinden mensen het een beetje raar,
het hoort bij meneer Veer, nietwaar?
Laat hem maar, met dat veertje in zijn haar.

woordjes

eer

veer

heer

weer

oor

oor

hoor

koor

eur

deur

zeur

geur

eer

meneer

geweer

tekeer

oor

stoor

erdoor

ervoor

eur

kleur

getreur

gezeur

Het huisje heeft een deurtje met een kleurtje.
Is de kleur rood, groen, geel, of oranje?

In het huisje schuilt een muisje.
Is het muisje blauw, zwart, wit of grijs?

Ramin heeft twee honden.
De bruine hond heet Hektor.
De witte hond heet Pientje.

Pientje is een wijfje.
Ze is erg waakzaam en let goed op het huis.
Als iemand op het erf komt, gromt ze luid.

Hektor is een speelse hond.
De bal is zijn speelgoed.
Ramin roept vaak: "Zoek de bal, Hektor!"

Dan rent Hektor om de bal te zoeken.
Ramin moet voor Hektor en Pientje zorgen.
Ze krijgen rijst met vlees en een beetje groente.

Vandaag lust Hektor niets, want hij is ziek.
Ramin probeert hem te voeren met kleine hapjes.
"Hektor, neem wat rijst in je mond", zegt hij.

"Een hond heeft geen mond", zegt moeder.
"Hektor, neem wat rijst in je bek," zegt Ramin dan.
Maar Hektor luistert niet. Hij is ziek en lust niets.

hond

woordjes

Zie je een **d** op het eind staan?

Lees dan **t**.

Goed gedaan!

Een **d** op het eind.

hond	goed	mand
mond	hoed	rand
rond	moed	iemand
wond	bloed	niemand
	luid	kruid
	huid	bruid

Mildred zet haar pet op de kast bij haar bed. ★

Hektor, de hond, ligt op de grond.

Paul heeft op zijn kaart, een plaatje van een paard.

Ramin huult niet, maar zingt een lied.

Is daar iemand?
Nee, er is niemand.

De zus van Imran heet Urmie.
Urmie is een knap meisje van elf jaar.
Ze zit in leerjaar acht.

Op school doet ze haar best.
Ze leest graag een boek.
Urmie zegt: "Boeken zijn leuk."

Urmie lust ook graag koekjes.
Ze let niet op haar gewicht.
Daarom is ze een beetje dik.

Het is al half twee en Urmie heeft honger.
Moeder is aan het werk in de keuken.
Ze staat bij het fornuis en kookt klaroen.

Het duurt niet lang meer voor ze aan tafel gaan.
Urmie en Imran krijgen elk alvast een glas melk.
Urmie wil ook een koekje.

"Je bent veel te dik", zegt Imran.
Zijn zuster kijkt hem boos aan.
Moeder geeft Urmie een half koekje.

woordjes

lf

elf

zelf

lf

half

kalf

lf

wolf

zalf

lk

elk

melk

welk

lk

balk

kalk

talk

lk

wolk

volk

dolk

Vanaf half acht,
staat de soldaat op wacht,
tot laat in de nacht.

Het gewicht van die zak rijst is twee kilo.
Oom Loetie heeft een snor in zijn gezicht.

Hektor zijn bak is vol, maar hij eet niets.

Ramin zit bij hem op de vloer.

Wat is er met Hektor aan de hand?

Heeft hij buikpijn, of oorpijn, of keelpijn?

Vader zegt: "Hij moet naar de dokter."

Morgen gaan we naar dokter Weidum.

Bij de dokter is het om half elf best druk.

Ramin telt zes honden en een poes.

Er is ook een schildpad in een doos.

De zuster weegt Hektor op een weegschaal.

Ze schrijft het gewicht van Hektor op een kaart.

Ze vraagt ook naar de leeftijd van Hektor.

De zuster geeft de kaart aan vader.

Ze moeten wachten op hun beurt.

Ramin gaat met Hektor buiten wachten.

Om half twaalf mag Hektor bij de dokter.

Hij krijgt een spuitje tegen wormen.

Hektor blaft niet, hij kreunt zacht.

woordjes

Hasnoe is acht jaar.
Wat is de leeftijd van Hasnoe?

Een schildpad heeft een schild.
Een manja heeft een schil.

ts	ter	ft	st	men
iets	dokter	blaft	niest	wormen
niets	zuster	leeft	kiest	vormen
fiets	achter	geeft	piest	stormen

lf	st	ten	nt
elf	best	buiten	kreunt
half	nest	sputen	steunt
twaalf	test	wachten	stunt

Waf, waf, waf! Waf, waf, waf!
Hektor gaat tekeer bij de poort?
Stil Hektor, dat is de tuinman.

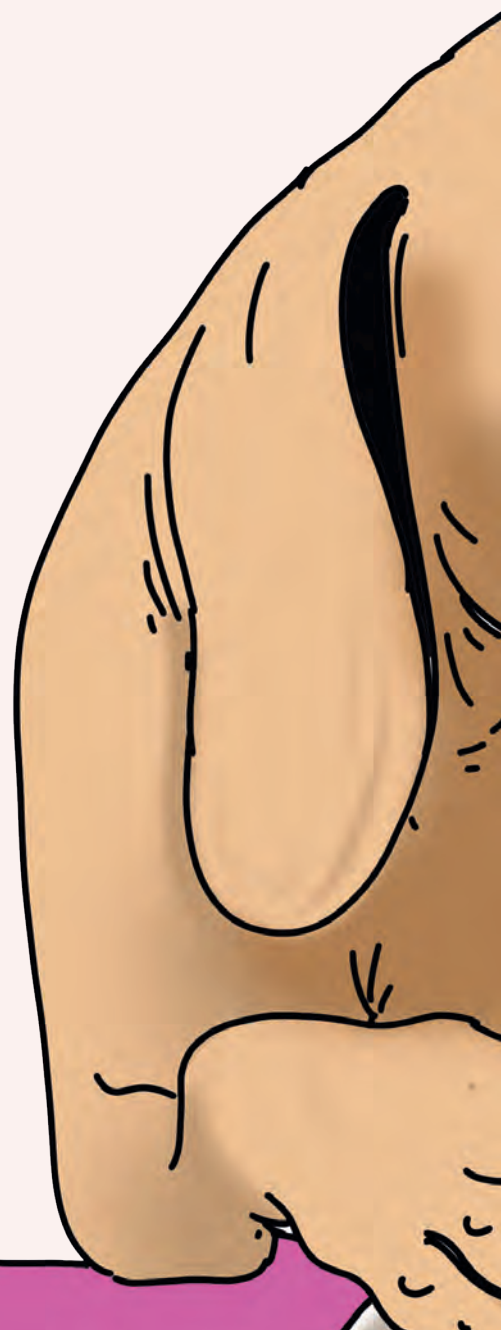
De tuinman gaat op het erf werken.
Hektor staat naast zijn baasje Ramin.
Hij laat de tuinman verder met rust.

In de bak van Hektor ligt een flinke kluif.
Hektor kauwt erop tot hij kapot is.
Ramin doet nog een stuk been in zijn bak.

Dat lust Hektor wel, want hij heeft honger.
Aan het been zit een beetje vlees.
Hektor gromt hardop, terwijl hij eet.

Ramin heeft er plezier in dat Hektor flink eet.
Hij is blij dat Hektor niet meer ziek is.
Hektor gromt weer als alles op is.

Ramin zegt: "Je hebt genoeg gehad."
Hij pakt een speelbal van Hektor.
"Kom Hektor, kom speel met mij."

woordjes

te

tekeer

temeer

tevree

ge

genoeg

gehad

gezien

der

verder

herder

harder

nger

honger

hanger

langer

op

erop

hardop

verderop

nk

flink

flank

klank

De hond blaft en gromt.

De beer gromt en bromt.

Ramin doet flink zijn best.

Ramin is een flinke leerling.

Ben jij ook een flinke leerling?

De vader van Tirza en Soe Wen heet Tjan.
Morgen is er geen school en papa is ook vrij.
"Ik heb een plan", zegt papa Tjan.

Ik wil met jullie naar de dierentuin.
Tirza en Soe Wen juichen.
Ma lacht. Dat is een goed idee.

In de dierentuin kan je naar dieren kijken.
Er zijn bosdieren en dieren van de boerderij.
Tirza wil een toekan en een tijger zien.

Soe Wen wil naar de boerderij.
Ze wil naar de geitjes en kippen kijken.
In de dierentuin heb je ook enge dieren.

"Ik vind een spin eng", zegt Soe Wen.
"Kom eens kijken in de schuur."
In de schuur wijst Tirza naar het plafond.

Daar heeft een spin zijn web gemaakt.
"Huu, wat eng!"
Soe Wen is bang en gaat snel uit de schuur.

woordjes

Zie je een **b** op het
eind staan?

Lees dan **p**.

Goed gedaan!

Een **b** op het eind.

heb	krab	krib
web	drab	slib

De spin woont in zijn web. ★
Op de dijk loopt een krab.

Wij gaan naar de dierentuin.
Zij gaan naar de boerderij.

Welk dier is geen bosdier?
Een tijger, een geit of een pingo?
Voor welk dier ben je bang?
Een spin, een mier of een slang?

Om tien uur zijn ze bij de dierentuin.
Papa stopt op de parkeerplaats.
Iedereen stapt uit de auto.

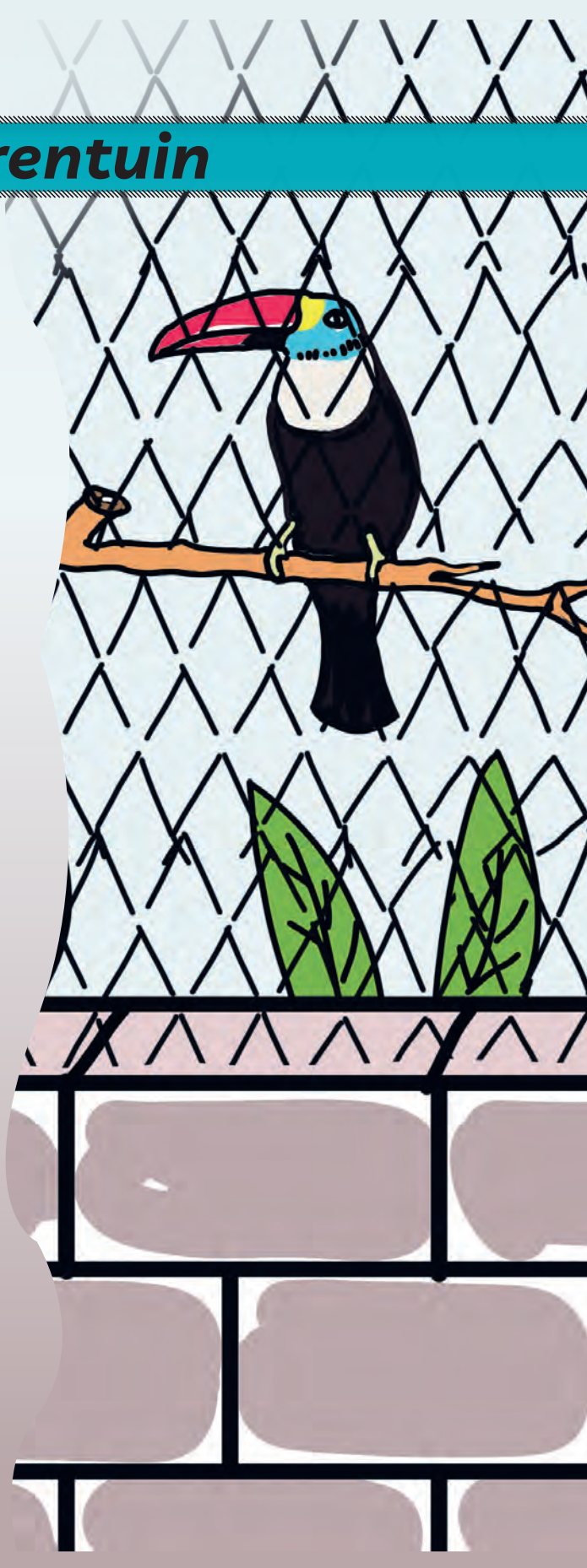
Drie meisjes lopen naar de ingang.
Dat zijn Tirza, Kasmie en Soe Wen.
Kasmie mocht ook mee van haar moeder.

“Kijk eens”, roept Soe Wen, “een kat!”
Het beest in het hok lijkt echt op een kat.
Op een bordje staat zijn naam: tijgerkat.

Opeens ziet Tirza een toekan.
Zijn bek is rood, groot en lang.
Tirza klapt in haar handen van plezier.

In de speeltuin is een paard.
Het paard heeft een lange staart.
Wie wil een ritje op het paard?

Kasmie klimt op de rug van het paard.
Het paard stapt langzaam rond.
Wat is het leuk in de dierentuin!

woordjes

st.pt

stopt

stapt

kl.pt

klapt

klopt

(.)mt

klimt

glimt

st.rt

staart

stoort

(..).rt

stuurt

gluurt

(..).ts

plaats

praats

Het hok van een tijger is een tijgerhok. ★
Het nest van een toekan is een toekannest.

Het hok van een hond is een hondenhok.
De stal van een paard is een paardenstal.

Het is al tijd om op te staan.
Maar Kasmie slaapt nog diep.
Ze droomt van de dierentuin.

Bij de speeltuin ziet ze een zwarte tijger.
Waarom is de tijger niet in zijn hok?
De tijger loopt voorbij de glijbaan.

Kasmie schuilt achter een groen bankje.
Het beest loert naar haar en gromt luid.
Ze is bang dat hij haar wil bijten.

De tijger is al dichtbij.
Zijn hoektanden zijn heel scherp.
Kasmie raakt in paniek en gilt: "Help, help!"

Mama komt kijken wat er aan de hand is.
"Wat is er met je, Kasmie? Ik hoorde je roepen."
"Een tijger rende achter mij aan."

Mama lacht en zegt dat Kasmie droomde.
Ze schuift het gordijn opzij.
Er is nergens een tijger te zien.

woordjes

droom	slaap	schuif
droomt	slaapt	schuift
gromt	schuilt	zwart
bromt	schuift	kwart

Is de tijger ergens? ★
Ik zie de tijger nergens.

De man rende door de poort.
Hij hoorde een meisje roepen.
Hij hoorde het echt.
Hij droomde niet.

Paul heeft zijn huiswerk al af.
Hij haalt zijn voetbal uit het berghok.
Hij speelt graag met zijn broer, Soeltaan.

Maar Soeltaan is er vandaag niet.
Soeltaan is met zijn vriendin naar zwemles.
Daarom gaat Paul op zoek naar Ramin.

Ramin is de zoon van de buurman.
Hij oefent vaak met zijn voetbal.
Naast zijn huis is een speelveld.

Paul ziet daar een jongen en een meisje.
Hij herkent Annie, het nichtje van Ramin.
Hij schopt zijn voetbal naar haar toe.

Annie schiet de bal keihard omhoog.
De bal zweeft door de lucht.
Dan valt hij op het dak en rolt in de dakgoot.

Het spel is uit, want de voetbal zit vast.
“Dat is jouw schuld, Annie”, roept Paul boos.
Annie steekt haar tong naar hem uit.

woordjes

rg

erg

berg

merg

rk

werk

perk

merk

ngen

jongen

longen

gongen

zw

zweet

zweeft

zweept

cht

nicht

licht

nacht

je

nichtje

lichtje

nachtje

Ik zie een jongen en een meisje.
Ik zie een meneer en een mevrouw.

Herken je die jongen?
Dat is Rob uit Bersaba.
De tong van een slang is dun en lang.

De voetbal ligt in de dakgoot.
Ramin en Paul kijken omhoog.
Paul gaat een lange stok zoeken.

Er staat een bamboestok bij de schuur.
Daarmee probeert hij de bal te krijgen.
De stok is niet lang genoeg.

Ramin komt eraan met een lange trap.
Het zet de trap onder de dakgoot.
Als hij op de trap staat, kan hij de bal voelen.

Ramin is sterk, maar de voetbal komt niet los.
Hij vraagt Paul om een korte stok te zoeken.
Hij moet kijken naast de bloembak.

Iemand roept: "Wat gebeurt er?"
Buurman heeft iets gehoord op het dak.
Hij komt naar buiten en ziet Ramin op de trap.

"Laat mij je helpen", zegt buurman.
Hij haalt de voetbal uit de dakgoot.
Paul krijgt zijn bal terug. Wat een geluk!

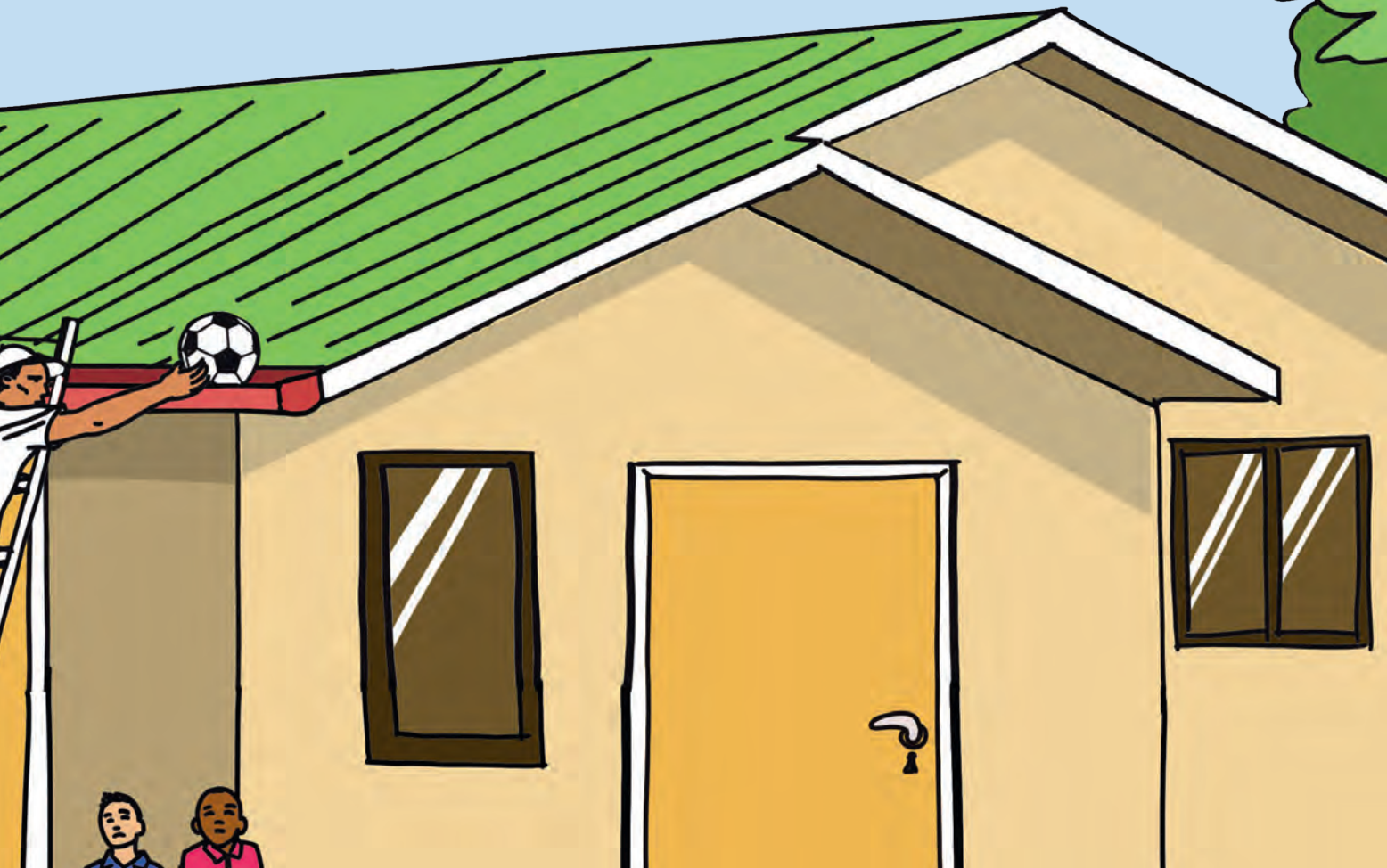

woordjes

de	de	de
hoorde	huurde	kleurde
stoorde	duurde	treurde
ge	ge	ge
gehoord	gehuurd	gekleurd
gestoord	geduurd	getreurd
ge	te	te
geluk	stilte	terug
gelaat	verte	teveel
gewoon	drukte	teniet

De man is kort. Een korte man. ★
De vrouw is lang. Een lange vrouw.

Gebeurt er daar iets?
Er is niets gebeurd.

Het erf van Tanja is een bloementuin.
Ze heeft bloemen in alle kleuren.
Tanja wandelt graag in de tuin.

Vandaag kijkt ze naar een stanvaste.
Het is een plant met paarse bloemen.
Er is ook een plant met een witte bloem.

Weet je wie ook van bloemen houden?
Dat zijn de vlinders en de bijen.
De bijen herken je aan hun gezoem.

Tanja buigt zich over een bloem.
Ze zegt: "Ik pluk jou voor in mijn boeket."
Ze let niet op het gezoem om haar heen.

"Au, mijn neus!" Tanja gilt van pijn.
Een bij heeft in haar neus geprikt.
Ze rent naar moeder in de keuken.

Haar neus is rood en een beetje dik.
Moeder wrijft met een stukje ui over de neus.
Tanja heeft al gauw minder pijn.

woordjes

rf

erf
verf
nerf

kl

kleur
klaar
klier

gr

graag
groet
gruis

en

bijen
rijen
dijen

ken

keuken
deuken
beuken

der

hinder
minder
vlinder

(..).kt

prikt
prakt
wrikt

(..).ft

wrijft
blijft
blaft

ket

boeket
raket
banket

In een bloementuin heb je bloemen.
In een groentetuin heb je groente.
In een dierentuin heb je dieren.

Marlon woont in een dorp bij een rivier.
Bij zijn dorp heeft de rivier een strandje.
Als de zon fel is, brandt het zand aan je voeten.

In de rivier liggen enorme stenen blokken.
Die zijn wel tienduizend jaar oud.
Op sommige rotsen kan je zitten en vissen.

Niet ver van het dorp is de rivier wild.
Daar stroomt het water snel over de rotsen.
Er is een deel waar je op de rotsen kan lopen.

Marlon houdt van die plek.
Je kan genieten van het uitzicht.
Soms zie je hoe de stroom vissen meesleurt.

De oudere broer van Marlon heet Ammer.
Ammer heeft een korjaal met een motor.
In de rivier is er veel vis.

Ammer vindt het leuk om daar te vissen.
"Ga je mee?", vraagt hij aan Marlon.
"Ik kom al", roept Marlon. Gauw stapt hij in de boot.

woordjes

str

stroomt

strand

straks

ss

vissen

sissen

pissen

mm

dammen

emmer

komkommer

dt

vindt

houdt

brandt

o (zeg oo)

lopen

kopen

hopen

o (zeg oo)

wonen

zonen

bonen

Zie je **dt** op het eind van een woord staan? ★

Zeg dan **t**. Goed gedaan!

Als de soep heet is, kan je je tong eraan branden.

Marlon brandt zijn tong aan de hete soep.

De jongens houden van het uitzicht.

Ammer houdt van het uitzicht.

De korjaal is niet groot, maar wel snel.
Er hangt een motor buitenboord.
De motor draait op volle kracht.

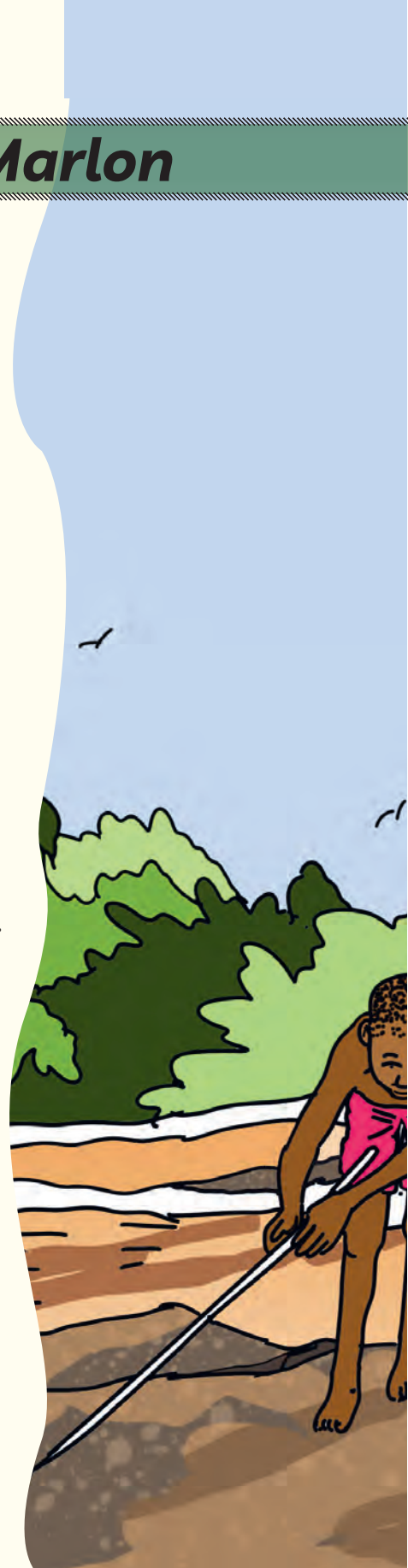
De boot zoeft snel over het water.
Het water spat in Marlons gezicht.
Hij vindt het spannend, maar ook eng.

Bij de visplek doet Ammer de motor uit.
De motor maakt te veel lawaai.
Hij pakt zijn pagaai onder zijn zitbank.

Hij geeft Marlon ook een pagaai.
De pagaai heeft fraaie kleuren: felblauw, groen en rood.
Marlon steekt de pagaai in het water.

Ze varen naar een rots in de rivier.
Marlon zet zijn pagaai op twee banken.
Ze stappen uit en gaan op de rots staan.

Ammer doet aas aan de haak van een hengel.
Die is voor Marlon. Hij moet op de dobber letten.
Als een vis in het aas hapt, beweegt de dobber.

woordjes

De motor hangt buitenboord. ★
Het is een buitenboordmotor.

De motor draait op volle kracht.
De motor draait op volle toeren.

aai
saai
haai

aai
fraai
draai

aai
pagaai
lawaaï

aait
maait
waait
zaait
laait

aait
draait
graait
kraait
pagaait

aaien
maaien
draaien
pagaaien
verfraaien

Op de rots liggen plastic flessen.
Dat is geen mooi gezicht.
Wie maakt nou zo een rotzooi?

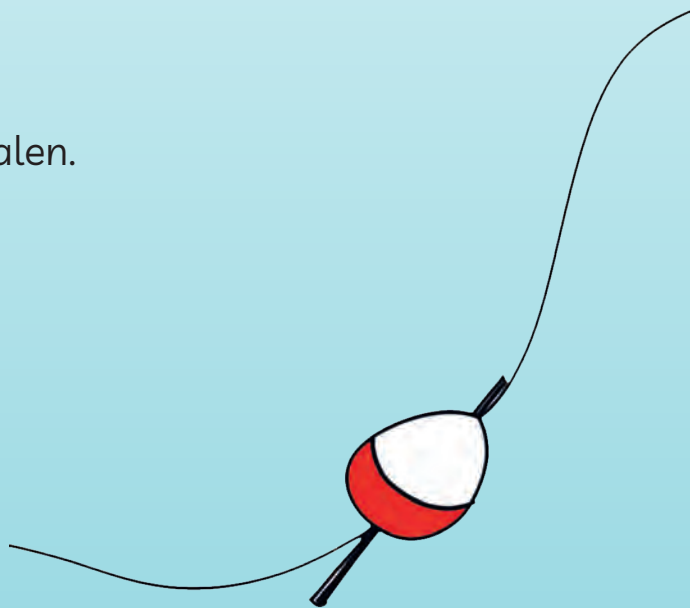
Marlon doet zijn pet op, want de zon is fel.
Over de rivier waait een zachte, warme wind.
Marlons ogen gaan langzaam dicht.

Dan stoot zijn broer hem in zijn zij.
Hij wijst naar zijn dobber, die op en neer gaat.
De dobber verdwijnt onder water.

Marlon trekt met een ruk zijn hengel op.
Er spartelt een vis aan de haak.
Ammer helpt hem de vis van de haak te halen.

“Die vis is mooi”, zegt hij.
De schubben glanzen in het zonlicht.
Ze lijken wel van zilver.

Marlon gooit zijn hengel weer uit.
Hij wil nog een zilvertvis vangen.
Genoeg voor een lekkere maaltijd.

woordjes

Ooit is niet nooit.

Een schaap kan een mannetje zijn,
of een vrouwtje.

Een schaap dat een vrouwtje is,
noemen we een ooi.

Weet je wat een teef is?

ooi

ooi

mooi

kooi

ooi

gooi

hooi

plooi

ooi

rotzooi

pleidooi

bandplooi

ooi

ooit

nooit

gooit

ooi

tooit

plooit

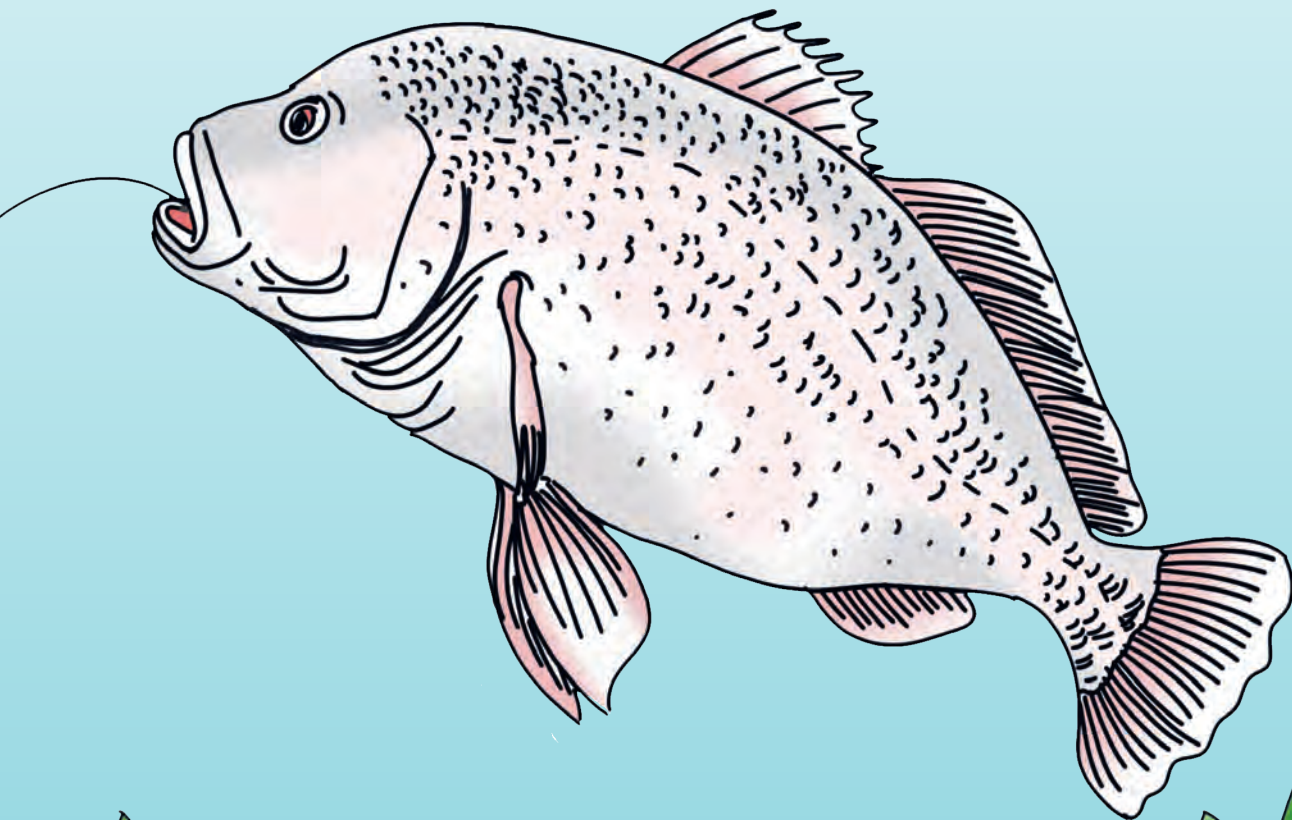
strooit

ooi

gooien

strooien

ontdooien

De poes van Tirza heet Doetje.
Doetje slaapt in een mand in de voorzaal.
Zijn bakje met brokjes staat op het balkon.

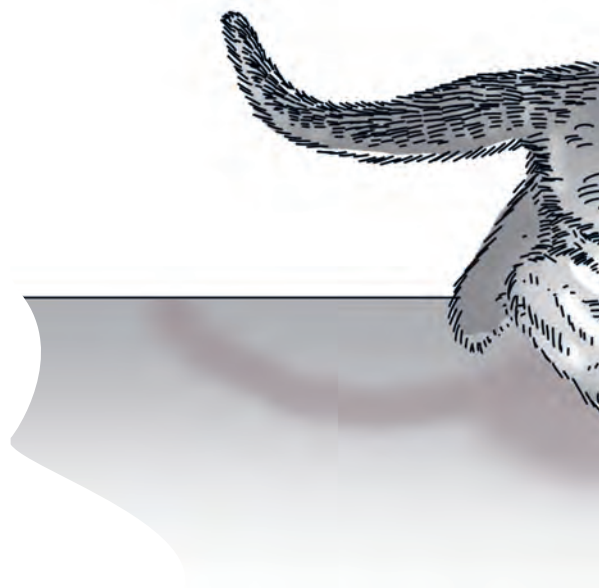
Doetje springt vaak bij Tirza op schoot.
Zij vindt het fijn om hem te aaien.
Zijn vel glanst mooi en is lekker zacht.

In het huis woont ook een muis.
Doetje heeft de muis gezien in de keuken.
Het beestje had honger en zocht voedsel.

Doetje heeft genoeg van brokjesvoer.
Hij wil een lekker muisje op het menu.
Doetje loert al weken op zijn prooi.

Tirza heeft haar broodje kaas half gegeten.
De rest ligt op een bord op het aanrecht.
De muis ziet het en Doetje ziet het ook.

De muis snaait de kaas van het brood.
Doetje probeert hem pijlsnel te grijpen.
Maar hij graait mis! De muis is weg!

Wat staat vandaag op het menu?
 Vandaag staat er rijst met pom op het menu.
 Dat wordt een lekkere maaltijd.

ngt

zingt

hangt

vangt

ngt

springt

wringt

brengt

nst

wenst

danst

glanst

spr

spreken

sproeten

springen

ooi

mooi

kooi

prooi

aai

aaien

graaien

snaaien

Silva houdt van werken op het erf.
Ma zegt: "Je bent een tuinvrouw."
Silva plant groente en bloemen.

Ze heeft oker, tomaat en amsoi.
Elke dag oogst ze wat uit haar moestuin.
Haar groente is vers en heel gezond.

De bloementuin van Silva is erg fraai.
In de droge tijd bloeien de bloemen.
Vooral de lelies zijn mooi om te zien.

Van die bloem heeft Silva veel soorten.
De kleine lelies groeien langs het pad.
De grote lelies staan in een perk.

De plant groeit uit een bol, die op een ui lijkt.
Bovenaan de stengel komen de bloemen.
In bloei lijkt de bloem op een trompet.

Silva is trots op haar lelies.
Ze plukt er twee en zet ze in een vaas.
Dat is een mooie ruiker voor in de voorzaal.

woordjes

Koeien loeien. ★
 Bloemen bloeien.
 Hanen kraaien.
 Boeren zaaien.
 Heuvels gloeien.
 Ijsjes ontdooien.

oei

bloei
 groei
 knoei

oeit

bloeit
 groeit
 knoeit

oeien

bloeien
 groeien
 knoeien

gst

oogst
 hoogst
 laagst

soi

amsoi
 kaisoi
 paksoi

ooi

mooi
 kooi
 fooi

In de tuin komen ook vaak vogels.
Op een tak van een boom zit een grietjebie.
Die roept steeds "Grietjebie!"

De vleugels van deze vogel zijn zwartbruin.
De kleur van de kuif op zijn kop is felgeel.
Welke kleur denk je dat een blauwtje heeft?

Silva staat stil als ze vogels in de tuin ziet.
Ze weet dat deze dieren schuw zijn.
Als je lawaai maakt, vliegen ze weg.

In een dichte struik is er een nest met eitjes.
Linda, het buurmeisje, heeft het ontdekt.
Ze wil de eitjes uit het nest pakken.

Silva trekt aan haar arm. "Laat dat nest!"
Linda geeft Silva ruw een duw.
Silva zegt boos: "Die eitjes zijn van het blauwtje."

Uit de eitjes komen straks kuikens.
Als Linda dat weet, laat ze het nest met rust.
Ze wil het blauwtje geen verdriet doen.

woordjes

uw

ruw

duw

schuw

uwen

duwen

huwen

spuwen

uwt

duwt

huwt

spuwt

tje

eitje

weitje

karweitje

tje

pauwtje

blauwtje

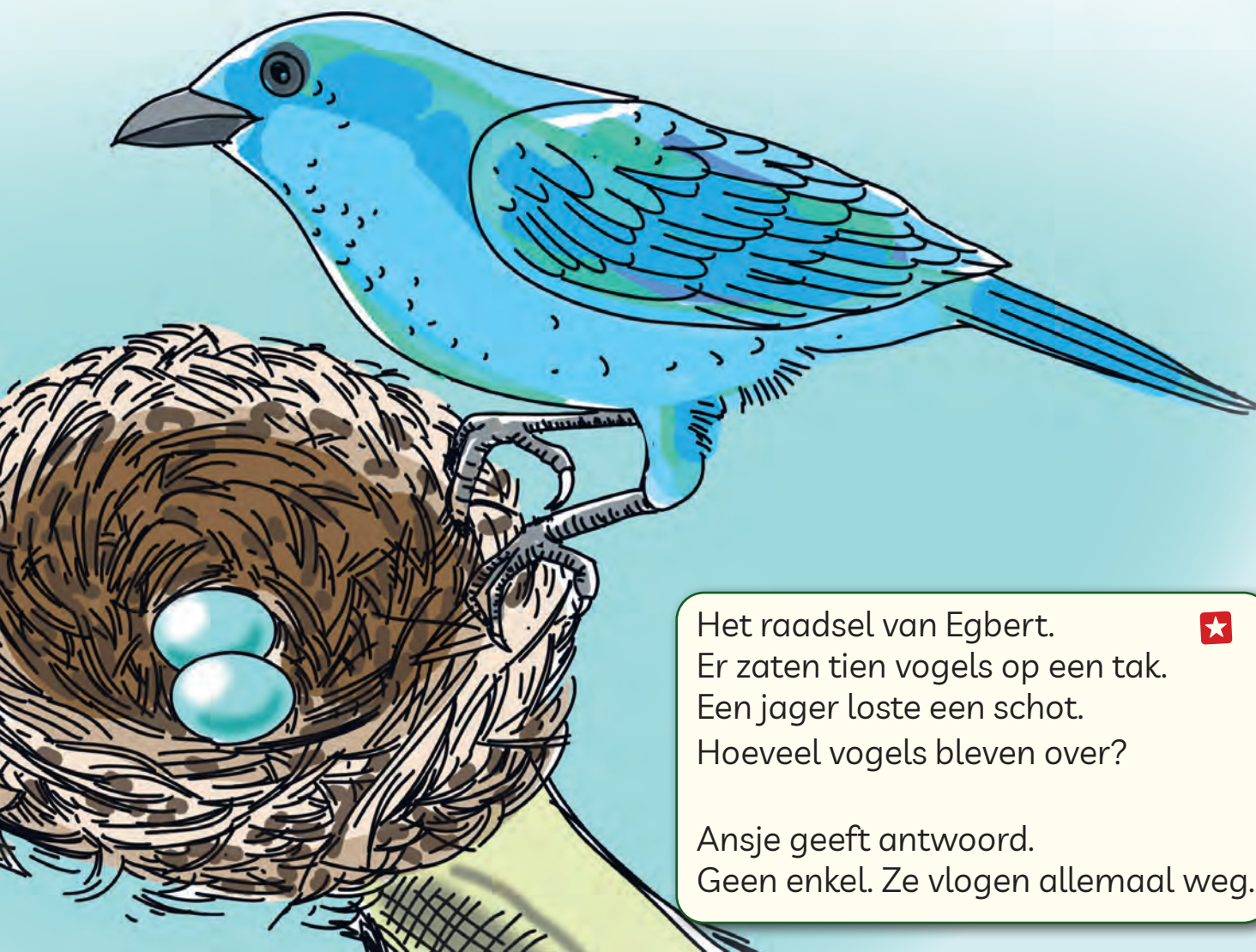
klauwtje

tje

vouwtje

mouwtje

vrouwtje

Het raadsel van Egbert.
Er zaten tien vogels op een tak.
Een jager loste een schot.
Hoeveel vogels bleven over?

Ansje geeft antwoord.
Geen enkel. Ze vlogen allemaal weg.

Frits is bij Imran en Urmie op bezoek.
Ze zijn op het erf, onder een manjaboom.
De boom hangt vol rijpe vruchten.

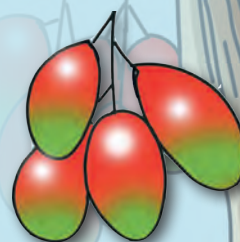
Urmie wijst naar een grote manja.
Ze vraagt wie die voor haar kan plukken.
Frits zegt: "Hij hangt veel te hoog."

Imran wil het toch erop wagen.
Hij klimt in de boom tot dicht bij de manja.
De tak waarop hij zit begint te kraken.

Imran steekt zijn hand uit naar de manja.
Hij heeft de vrucht te pakken.
Hij roept: "Vang hem, Frits!"

Maar wat gebeurt er dan?
De tak breekt en Imran valt uit de boom.
Hij gilt: "Au, au, mijn arm is kapot!"

Tot in huis horen vader en moeder hem gillen.
Ze rennen in paniek naar buiten.
Er is een ongeluk gebeurd met hun zoon.

Woordjes

on

ongeluk

ongezond

on

onbeleefd

onbekend

on

onhoorbaar

onzichtbaar

ge

geluk

gezond

be

beleefd

bekend

ge

gebeurt

gebeurd

Imran is een waaghals.

Imran besloot het erop te wagen.

Imran heeft veel pijn aan zijn arm.
Zijn vader brengt hem naar het ziekenhuis.
“Laat je arm eens zien”, zegt de dokter.

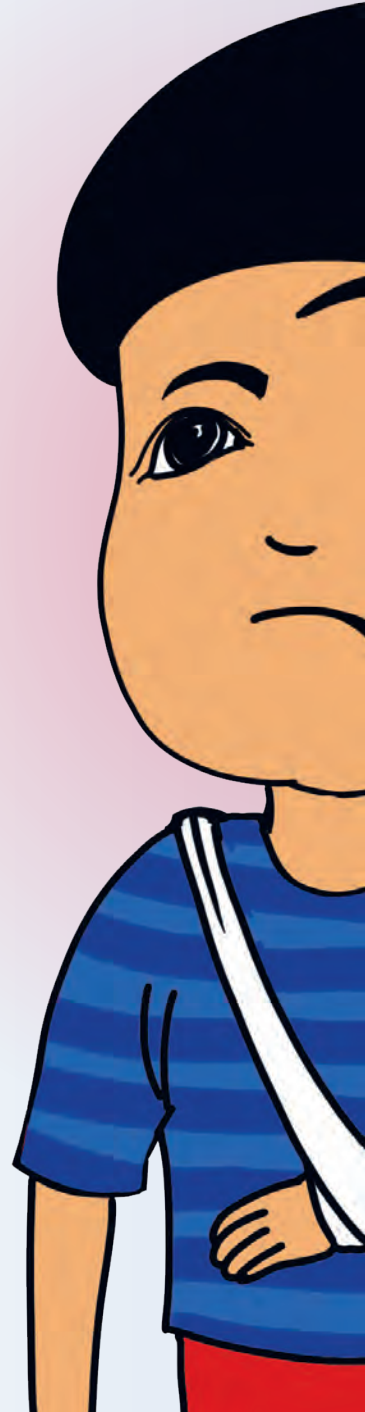
De dokter kijkt bezorgd.
“Het is niet mooi met dat armpje”, zegt ze.
De arm van Imran is gebroken.

De dokter vraagt hoe het komt.
Papa zegt dat hij uit een boom is gevallen.
“Dat was vast geen boompje”, zucht de dokter.

Ze doet een verband met gips om de arm.
“Het was een grote manjaboom”, zegt Imran.
Het verband is hard en wit.

“Word gauw beter”, schrijft de dokter erop.
Imran krijgt ook een tabletje tegen de pijn.
Dan mag hij weer naar huis.

Urmie staat op hem te wachten bij de poort.
Ze kijkt naar het gipsverband om de arm van Imran.
“Je mag ook iets erop schrijven”, zegt hij.

woordjes

ver

verband
verbrand
verblind

ge

geroken
gebroken
gestoken

be

bezorgd
beroerd
bevreesd

pje

oom-pje
boom-pje
arm-pje

je

tablet-je
servet-je
pamflet-je

je

lamp-je
kamp-je
zwamp-je

Mijn oompje leest een pamfletje,
naast een boompje,
in zijn kampje,
vlak bij een zwampje.

Kim en Pim zijn bij tante Kamla op buiten.
Ze mogen een weekje bij haar blijven.
Dat is altijd een groot feest.

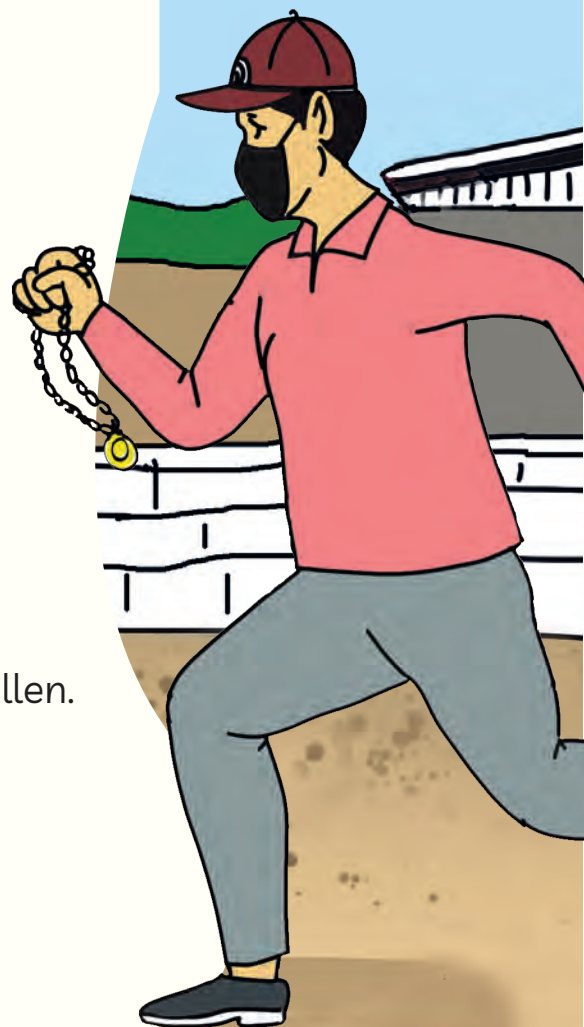
Ze vertelt elke dag een mooi verhaal.
Om zes uur zitten ze fris gebaad op het balkon.
Ze krijgen een drankje en een koekje.

Het verhaal gaat over een jongen die Mark heet.
Op een dag fietst Mark naar de winkel.
Zijn buurmeisje Marnie komt net uit de winkel.

Ze heeft een zware tas bij zich.
Mark wil haar helpen met de tas.
Maar dan gebeurt er wat.

Een man rukt haar kettinkje van haar hals.
Marnie gilt: "Au, mijn ketting." Ze laat haar tas vallen.
Op haar hals heeft ze een rode striem.

Mark springt snel op zijn fiets.
De rover is al om de hoek.
Hij gaat de man achterna.

woordjes

Een kleine ketting is een kettinkje. ★
 Een kleine koning is een koninkje.
 Een kleine woning is een woninkje.

len

vallen
 gillen
 willen

pen

helpen
 welpen
 stelpen

je

weekje
 preekje
 kreekje

je

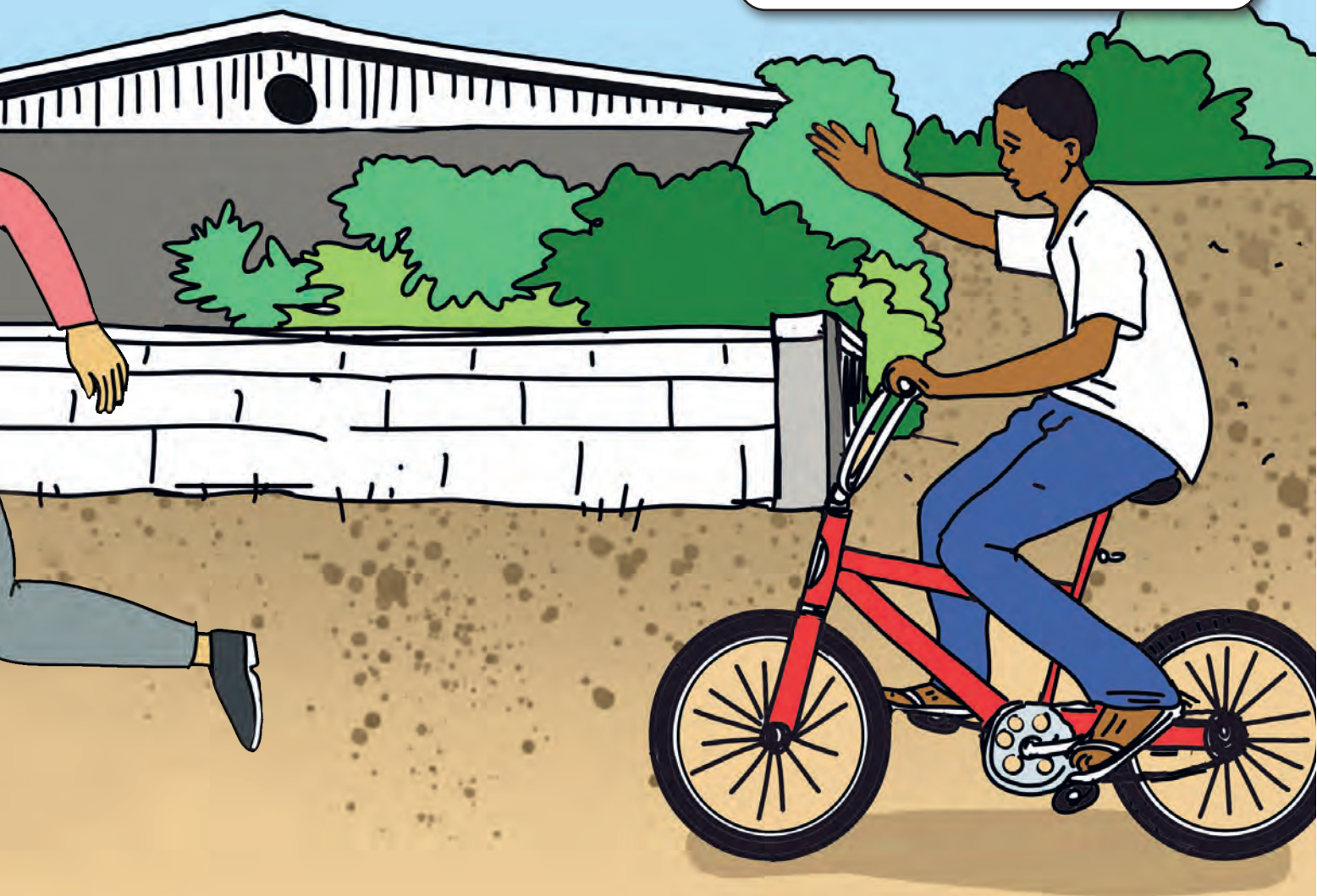
koekje
 hoekje
 doekje

je

drankje
 plankje
 sprankje

kje

kettinkje
 koninkje
 woninkje

Tante staat op en stopt met het verhaal.
 “Wat gebeurt er verder”, roepen Kim en Pim.
 “Dat vertel ik straks”, zegt tante.

Tante moet even gaan plassen.
 Pim weet hoe het verhaal verder gaat.
 “Mark pakt zeker de dief”, zegt Kim.

“Hij haalt hem in op zijn fiets”, verzint Pim.
 Als tante terug is, vertelt Pim verder.
 Mark rijdt de kettingdief omver.

De hele buurt komt kijken wat er aan de hand is.
 Ze helpen Mark de rover vast te houden.
 Ze binden hem vast met een touw.

De ketting van Marnie ligt op straat.
 Mark raapt hem op en geeft hem aan Marnie.
 “Krijgt Mark geen beloning?”, vraagt Kim.

Pim zegt dat Marnie Mark bedankt met een zoen.
 “Alleen maar een zoen?” Kim vindt het niet genoeg.
 Ze vindt dat hij ook wat geld moet krijgen.

Woordjes

ge

gebeurt

gewoon

gezond

ver

verhaal

vertelt

verzint

be

bedankt

bevindt

bezint

dt

vindt

bindt

windt

ng

koning

honing

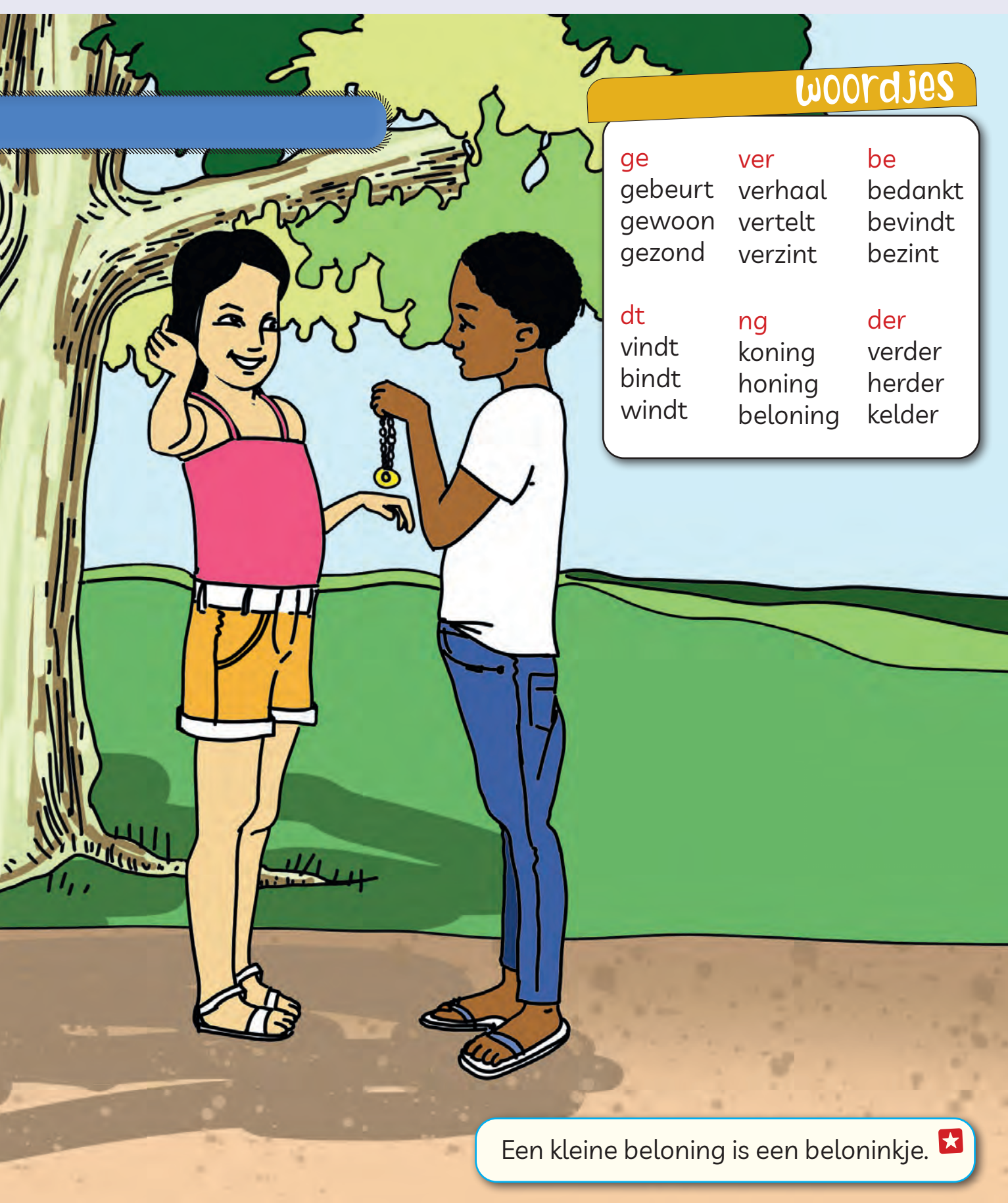
beloning

der

verder

herder

kelder

Een kleine beloning is een beloninkje. ★

Het huis van Siem Lieuw is geen gewoon huis.
Het is een huis met een winkel.
Aan de voorkant is een heel groot raam.

In de winkel kan je kleren kopen.
Bloesjes, hemden, broeken, jurken.
Alles is nieuw en niets is duur.

Trees is met haar moeder in de winkel.
Tussen de rekken ziet ze Siem staan.
Hij is een jongen van haar klas.

“Ik mag een nieuwe jurk uitzoeken”, zegt ze.
“Mijn oom gaat trouwen met zijn vriendin.”
Siem wijst haar de rekken met feestjurken.

Trees gaat met tien jurken naar de paskamer.
De lichtblauwe jurk vindt ze het mooist.
Moeder vindt hem ook geschikt voor het feest.

“Wat vind jij ervan?”, vraagt Trees aan Siem.
“Je lijkt wel een prinses”, zegt hij.
Trees lacht. “Je winkel heeft mooie spullen.”

woordjes

Een vriend en een vriendin. ★
Een koning en een koningin.

ieuw

Lieuw
nieuw
kieuw

wen

bouwen
touwen
trouwen

uit

uitgaan
uitkijken
uitzoeken

feest

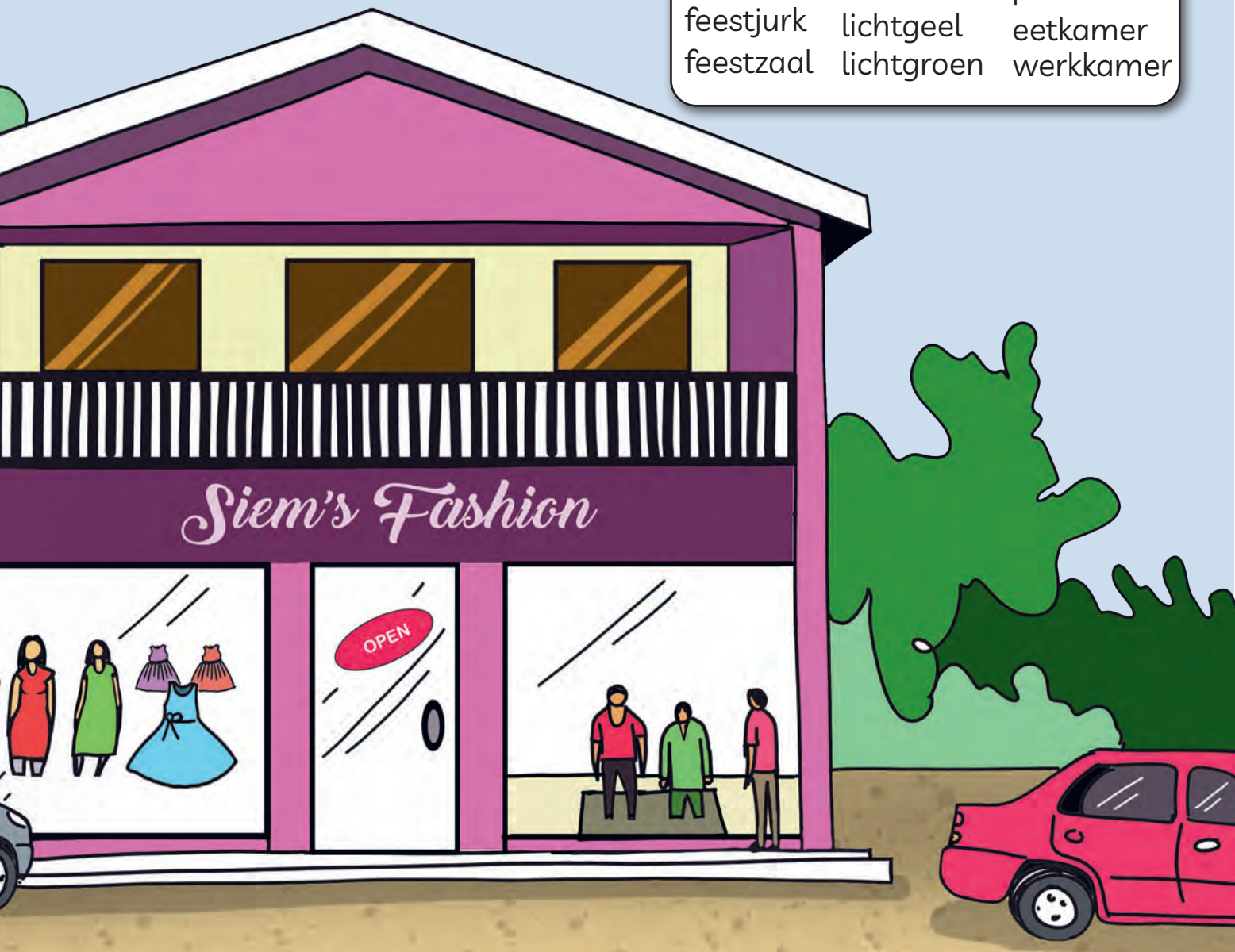
feestneus
feestjurk
feestzaal

licht

lichtblauw
lichtgeel
lichtgroen

kamer

paskamer
eetkamer
werkkamer

De rekenles is altijd gezellig.
 "Is veertien een tiental", vraagt de juf.
 Ben zegt nee en Don weet het niet.

Uit een tiental moet je steeds tien kunnen halen.
 Juf pakt veertien krijtjes uit een doos.
 Ze telt samen met de klas tot tien.

Dan heeft ze er nog vier in haar hand.
 Vier is geen tien. Dat weet de klas wel.
 Dus veertien is geen tiental.

De juf geeft beurten om tientallen op te noemen.
 Veertig, zestig, tachtig, zeventig, tien, twintig.
 Bij elk getal dat ze hoort, roept ze: "Dat is goed."

In de klas zitten dertig leerlingen.
 Juf laat steeds tien kinderen opstaan.
 Op het laatst is er niemand over.

Dertig is dus ook een tiental.
 Dan vraagt de juf: "Is nul ook een tiental?"
 Bies roept: "Nee juf, want nul is niets."

ig

twintig
dertig
veertig

ig

vijftig
zestig
zeventig

ig

tachtig
negentig
eenentachtig

ig

gezellig
gelukkig
genadig

eren

kinderen
hinderen
minderen

les

rekenles
tekenles
muziekles

Tientallen:

70
60
50
40

25
20
15
10
5
0

Tel de leerlingen in je klas eens. ★
Is het getal dat je krijgt een tiental?

Over een uur gaat de school uit.
Het laatste uur is voor kunst.
Bij kunst moet je iets moois maken.

Vandaag wordt het een tekening.
Bieswa vindt tekenen heerlijk.
Hij geniet als er iets op het papier ontstaat.

Hij schetst een groene draak met scherpe klauwen.
Uit de bek en de neus van de draak komt vuur.
Het is een gevaarlijk beest, om bang van te zijn.

Sandra schrikt van het monster op zijn blaadje.
“Wat een vreselijk lelijk beest”, zegt ze.
Ze houdt ook niet van de groene kleur.

Zij heeft een zeemeermin getekend.
Die zwemt in een zee met vissen.
De zee is lichtblauw en de vissen zijn geel.

Sandra heeft haar in een sprookjesboek gezien.
Bieswa zegt dat zijn draak niet uit een boek komt.
Hij heeft de draak in een film gezien.

Woordjes

lijk

heerlijk
dierlijk
gevaarlijk

lijk

lelijk
kwalijk
vrolijk

lijk

dadelijk
eindelijk
vriendelijk

ont

ontstaat
ontgaat
onthoudt

ter

monster
venster
glinster

ing

tekening
rekening
opening

Zie je een **b** op het eind staan? ★

Zeg dan **p**.

Zie je een **d** op het eind staan?

Zeg dan **t**.

Een paard heeft een paardenstaart.
Sandra heeft een paardenstaart,
maar toch is ze geen paard.

Het is nog vroeg in de morgen.
Er hangt nog dauw in het bos.
Anton rekt zich uit en geeuwt.

Naast hem op het matras ligt Bert.
Op een ander matras liggen de nichtjes.
Dat zijn Arlet en Marnie.

Ze zijn een paar dagen komen blijven in het dorp.
“Opstaan!”, roept hij. “We gaan baden en zwemmen.”
Arlet trekt gauw haar nieuwe zwempak aan.

Snel rent ze achter haar neef naar de waterkant.
Er is daar een mooi strand en een steiger.
Irving zwaait met een tube tandpasta.

Arlet denkt na over het dorp bij de rivier.
Het dorp is al heel oud, ouder dan een eeuw.
Zou het er vroeger ook zo aan toe zijn gegaan?

Marnie is eindelijk opgestaan.
Bert wil haar leren zwemmen.
“Kom dan”, roept hij. “De zwemles begint al.”

woordjes

Een eeuw is honderd jaar.

Als je honderd jaar bent, ben je heel oud.

eeuw

eeuw

geeuw

leeuw

eeuw

meeuw

sneeuw

schreeuw

zwem

zwemles

zwempak

zwembad

d

oud

koud

luid

der

ouder

kouder

luider

op-ge

opgestaan

opgegeten

opgedronken

Achter het huis van Paul staat een schuur.
In die schuur woont al een tijdje een spin.
De spin is donkerbruin en heeft acht poten.

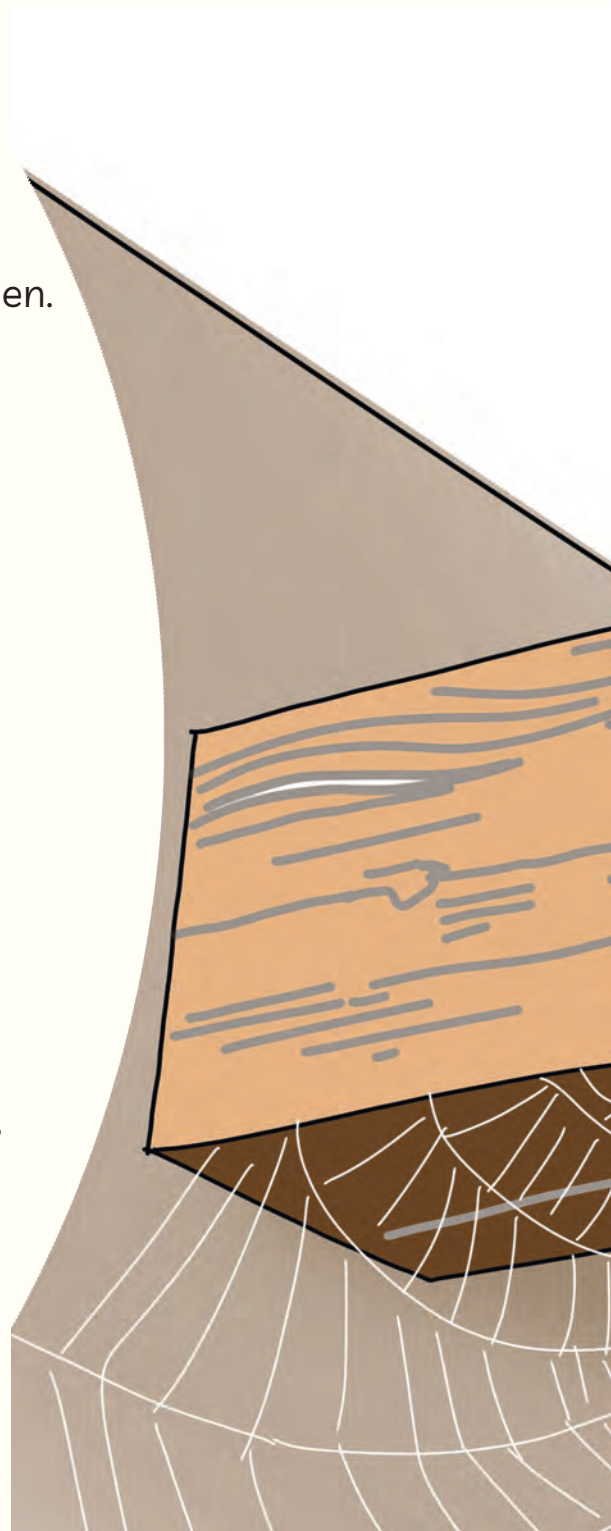
Een spin kan met zijn achterlijf een draad spinnen.
Hij maakt die draad steeds langer.
Daarmee weeft hij zijn web om zich heen.

De schuur wordt niet vaak opgeruimd.
De spin kan daar ongestoord bezig zijn.
De balk bij het plafond zit vol dikke spinrag.

De spin heeft Paul en Annie gezien.
Hij houdt zich rustig en beweegt niet.
Komen ze de schuur opruimen?

Nee, ze vinden het web prachtig.
Vooral waar het zonlicht op het spinrag valt.
Daar is het web doorzichtig.

“Mooi hoor”, zucht Annie. “Kon ik dat ook maar.”
“Dan moet je een spin worden”, lacht Paul.
Annie rilt. Nee, ze blijft liever een meisje.

woordjes

ig

bezig
hevig
smerig

ig

machtig
prachtig
krachtig

ig

gewichtig
doorzichtig
voorzichtig

opge

opgeruimd
opgemaakt
opgeraakt

achter

achterkant
achterlijf
achterbank

donker

donkerbruin
donkerblauw
donkergroen

Zie je een **b** achter staan. Zeg dan **p**. Goed gedaan.
Zie je een **d** achter staan. Zeg dan **t**. Goed gedaan.
Een spin spint een draad.
Een spin weeft een web.

Het web van de spin is kleverig.
Dat is handig om zijn prooi te vangen.
Bijvoorbeeld een dikke, vette vlieg.

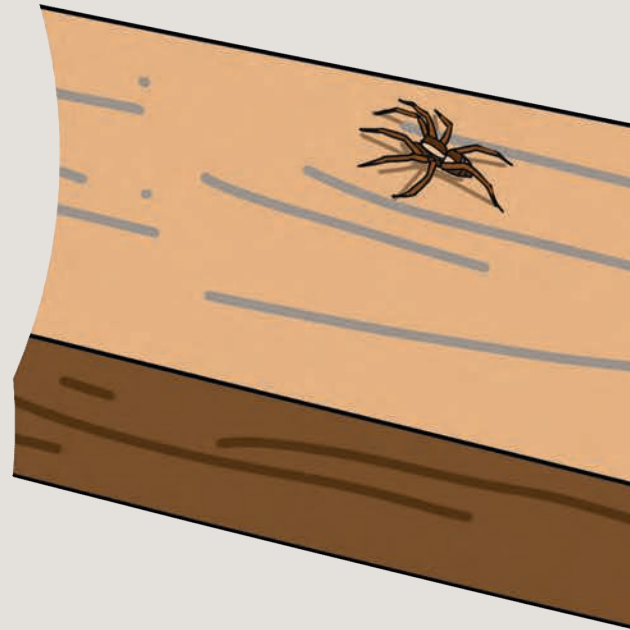
Als die tegen het web vliegt, blijft hij plakken.
De spin heeft dan zijn voedsel gevangen.
Hij eet de vlieg smakelijk op.

Paul vindt het gemeen van de spin.
Annie zegt dat het gewoon is.
Een spin eet vliegen, een poes eet muizen.

En mensen eten vaak vlees of vis.
De deur van de schuur gaat open.
Moeder komt naar binnen.

Om haar hoofd heeft ze een doek gebonden.
In haar hand heeft ze een ragebol.
“Die spin maakt de boel hier smerig”, zegt ze.

Met een driftig gebaar veegt ze het web weg.
De spin vlucht net op tijd weg over de balk.
Hij moet zijn web ergens anders gaan maken.

woordjes

ig

smerig
beverig
kleverig

ig

handig
driftig
heftig

lijk

smakelijk
makkelijk
moeilijk

ge

gebonden
gevonden
gewonden

ge

gemeen
gewoon
gebaar

ge

gevangen
gehangen
gezongen

Smakelijk eten! Smakelijk eten!
Lekker, lekker eten.
Eet maar op. Eet maar op.
Hap, hap, hap! Hap, hap, hap!

Na school loopt Hedwig met Wim naar huis.
Opeens horen ze een doordringend geluid.
Een auto van de brandweer rijdt voorbij.

Wim zegt: "Ergens woedt een brand."
Als ze ook rook zien, gaan ze ernaartoe om te kijken.
Een ouderwets, houten huis staat in brand.

Uit het dak komen zwarte rookwolken.
Een brand is altijd heel gevaarlijk.
De brandweer spuit water op de vlammen.

Een man staat bij het raam op de tweede verdieping.
Hij heeft een peuter op zijn arm.
Hij kijkt angstig en schreeuwt: "Help! Red ons!"

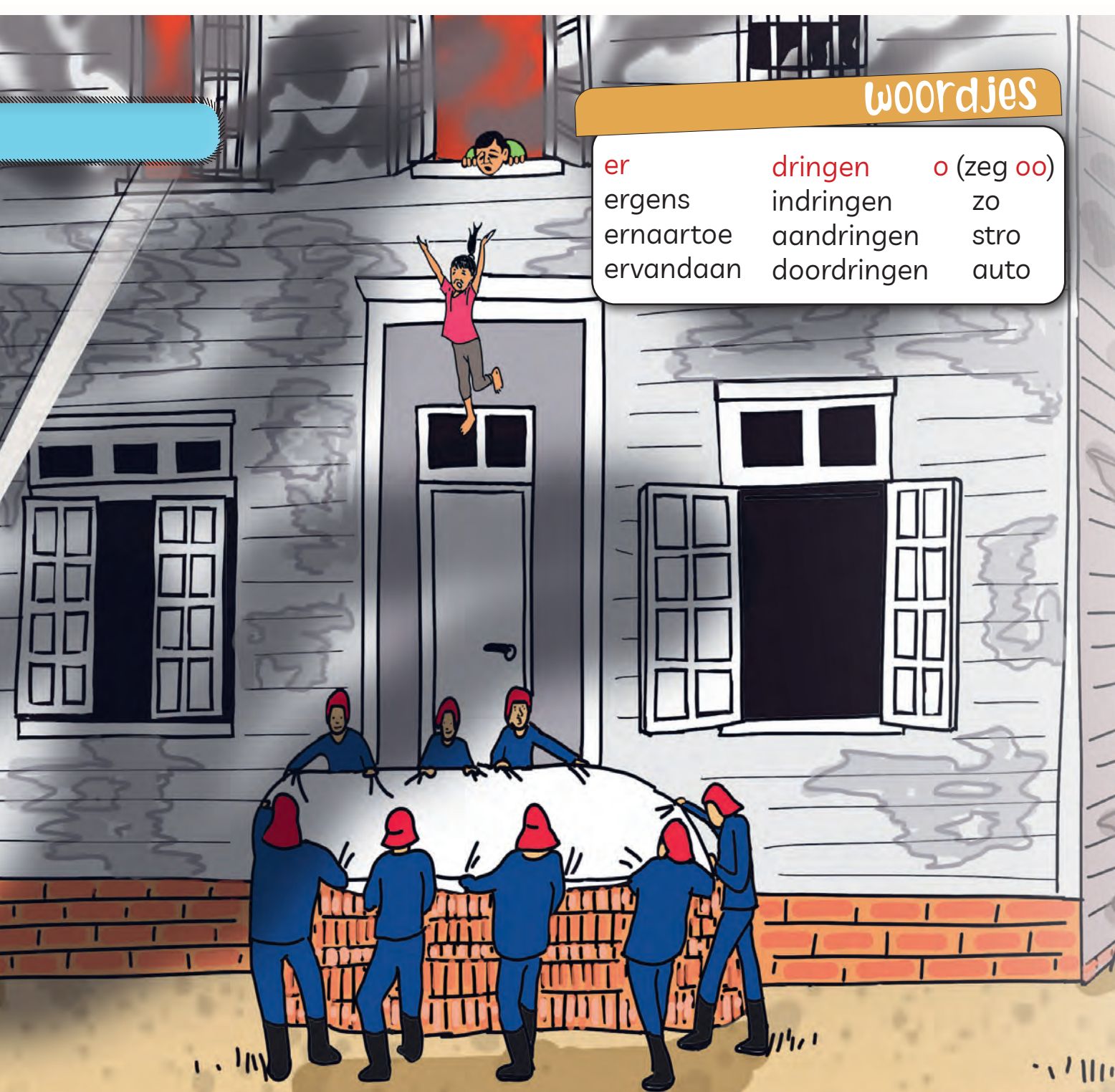
Een brandweerman kijkt omhoog.
Hij roept: "Gooi het kind naar beneden."
Met acht man houden ze een zeil vast.

Het kind komt goed in het zeil terecht.
Nu is het de beurt van de man.
Hij klimt uit het raam en springt.

woordjes

er	dringen	o (zeg oo)
ergens	indringen	zo
ernaartoe	aandringen	stro
ervandaan	doordringen	auto

Fred brandt zijn hand en breekt zijn tand. ★

Er was een brand in de buurt van het strand.

Joris was tevreden met de tweede plaats.

Nanda niet, zij wil altijd de eerste zijn.

Er zijn veel mensen naar de brand komen kijken.
De omstanders mogen niet dichtbij komen.
Dat is hinderlijk voor de brandweer.

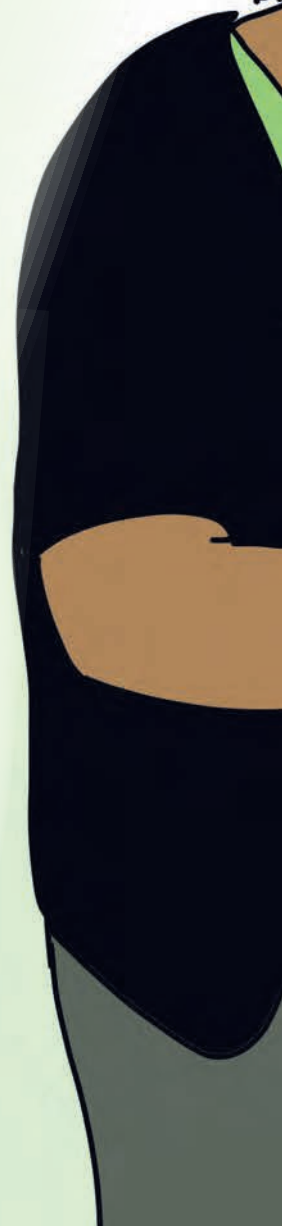
Er zijn geen mensen meer in het huis.
Maar de brandweer moet het vuur nog blussen.
Het huis zelf is niet meer te redden.

“Wat is de oorzaak van de brand?”, vraagt iemand.
“Ik hoorde een ontploffing”, zegt een vrouw.
“Misschien is de gasbom ontploft”, zegt een man.

Niemand weet zeker wat er is gebeurd.
Ze zullen het wel horen op het nieuws.
Een ploeg van een nieuwsdienst is komen filmen.

Na een uur spuiten is het vuur uit.
De brandweer rolt de slangen op.
Hedwig en Wim moeten naar huis.

Daar is ook vuur, maar geen brand.
Het vuur komt van het fornuis.
Oma kookt vlees in een pot op vuur.

woordjes

lijk

hinderlijk

kinderlijk

vriendelijk

ont

ontploffen

ontbossen

ontbreken

stander

omstander

bijstander

voorstander

Op het nieuws hoor je alles.

Groot nieuws, kleine nieuwtjes en soms nepnieuws.

Met vuur moet je voorzichtig zijn.

Brand is heel gevaarlijk en nooit fijn.

Maltie zit met ma en pa aan tafel.
Ze knoeit een beetje met haar brood met ei.
Vandaag heeft ze een rekentest op school.

Ma geeft haar nog een glas melk.
“Je hebt een stevig ontbijt nodig”, zegt ze.
“Bij de test moet je geen honger hebben.”

Bij rekenen moet je goed kunnen tellen.
Moeder kent een raadsel met getallen.
Maltie kent het antwoord vast wel.

Ik ben geen groot getal. Ik ben kleiner dan tien
Doe nu eens drie erbij. Dan kun je me nog zien.
Ik sta dan op mijn kop. Ra ra, wie ben ik?

Maltie fronst haar voorhoofd.
Welk getal zou moeder bedoelen?
Pa weet het al, maar hij zegt niets

Zijn dochter moet het antwoord geven.
Opeens roept Maltie: “Het is een zes.”
Lachend zegt ma: “Dat heb je goed geraden.”

woordjes

a (zeg aa)

ma

pa

la

sel

raadsel

voedsel

deksel

nst

bonst

gonst

fronst

oeit

loeit

knoeit

stoeit

Een hoedje van papier. ★
Twee en twee is vier.

Een kurk op een fles.
Tweemaal drie is zes.

Een kikker in de regen.
Driemaal drie is negen.

De rekentest is voorbij en het is pauze.
Als de bel gaat, staan de kinderen in de rij.
Straks krijgen ze muziekles van een andere juf.

Maar eerst mogen ze praten over de test.
Hebben ze alle sommen kunnen maken?
Albert zegt dat hij som tien niet begreep.

Die som heeft hij zeker fout gemaakt.
De juffrouw legt de som uit op het bord.
Albert luistert goed en begrijpt de som
dan wel.

Het is tijd voor de les van de muziekjuf.
Vandaag gaan ze een nieuw liedje leren.
Eerst zingt de juf en luisteren de kinderen.

In de maneschijn, in de maneschijn,
klim ik op een trapje naar het raamkozijn.
En je raadt het niet. Nee, je raadt het niet.

Maltie steekt haar vinger op.
"Wat is er Maltie?" vraagt de juf.
"Juf, ik heb het raadsel wel geraden",
zegt Maltie.

woordjes

Het licht van de maan is maneschijn.
Het licht van de zon is zonneshijn.

Nanda gaat hinkel de pinkel,
met kleine sprongen naar de winkel. ★

teren
luisteren
fluisteren

deren
kinderen
hinderen

delen
handelen
wandelen

kelen
hinkelen
winkelen

Juf vraagt: "Waar heb je het over, Maltie?"
Maltie vertelt over het raadsel van haar moeder.
Wie het antwoord weet, mag zijn vinger opsteken.

Meer dan tien kinderen kennen het antwoord.
"Jullie zijn knap", zegt de juf. "Ik wist het niet."
"Mag ik ook een raadsel opgeven", vraagt Soeltaan.

"Goed", zegt juf, "Maar geen gemakkelijk raadsel."
Ze kijkt afwachtend naar de jongen.
Hij zegt dat ze heel goed moet nadenken.

Het heeft een oog, maar ziet geen fles.
Het heeft een punt, maar is geen mes.
Ra ra, wat is dat?

Pim steekt als eerste zijn vinger in de lucht.
Kristel wil het bijna zeggen, maar zwijgt toch maar.
Soeltaan wijst Pim aan om het antwoord te geven.

Pim houdt de spanning erin.
"Het is, het is, het is.....", zegt hij langzaam.
"Een naald!", schreeuwt Kristel door de klas.

Woordjes

Ra ra, wat is dat? ★

Van buiten wit, van binnen geel.
Oranje in het bos.
Een lepel waar je niet mee eet.
Een vat waar niets in kan.
Een bus die niet kan rijden.

op

opeten
opsteken
opletten

af

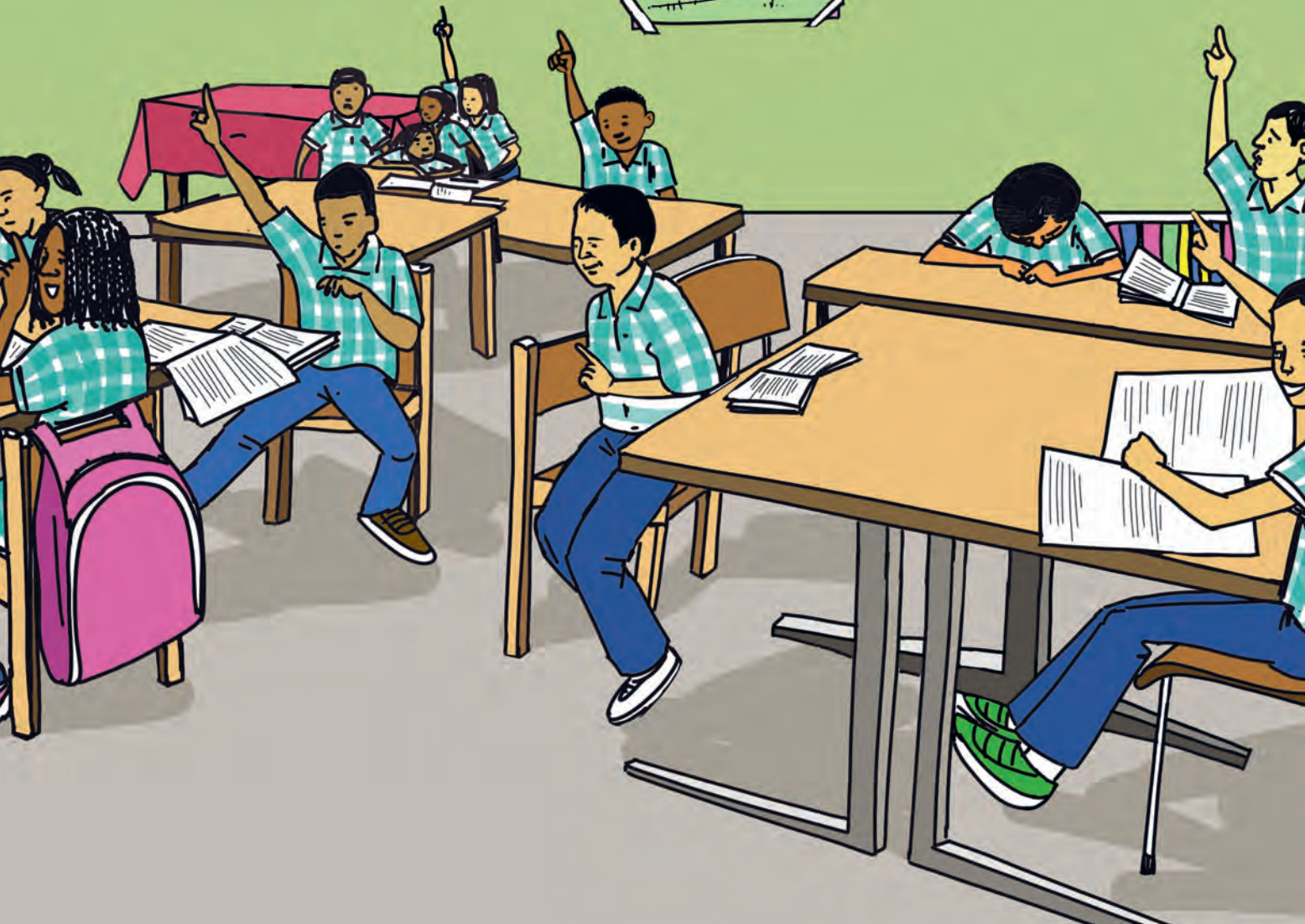
afwachten
afkijken
afhandelen

na

nadenken
nalopen
nabootsen

ge lijk

gevaarlijk
gezamenlijk
gemakkelijk

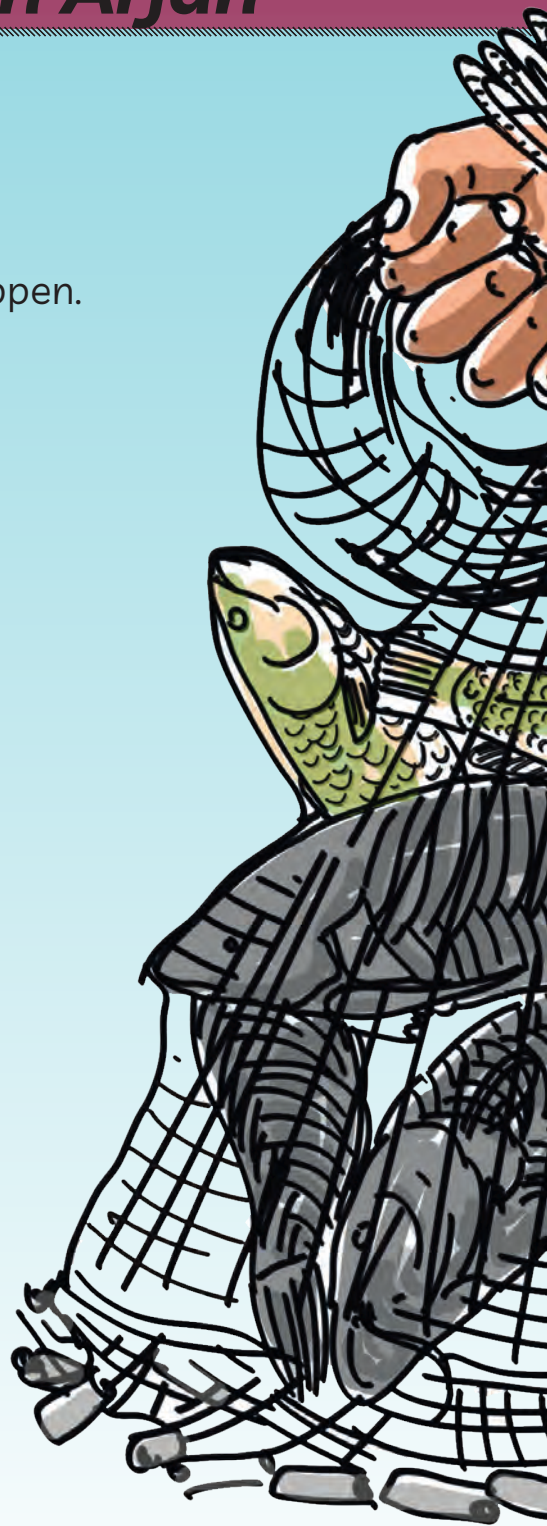
Arjan woont in een straat met weinig huizen.
De erven zijn groot met veel bomen.
De meeste mensen hebben koeien, schapen en kippen.

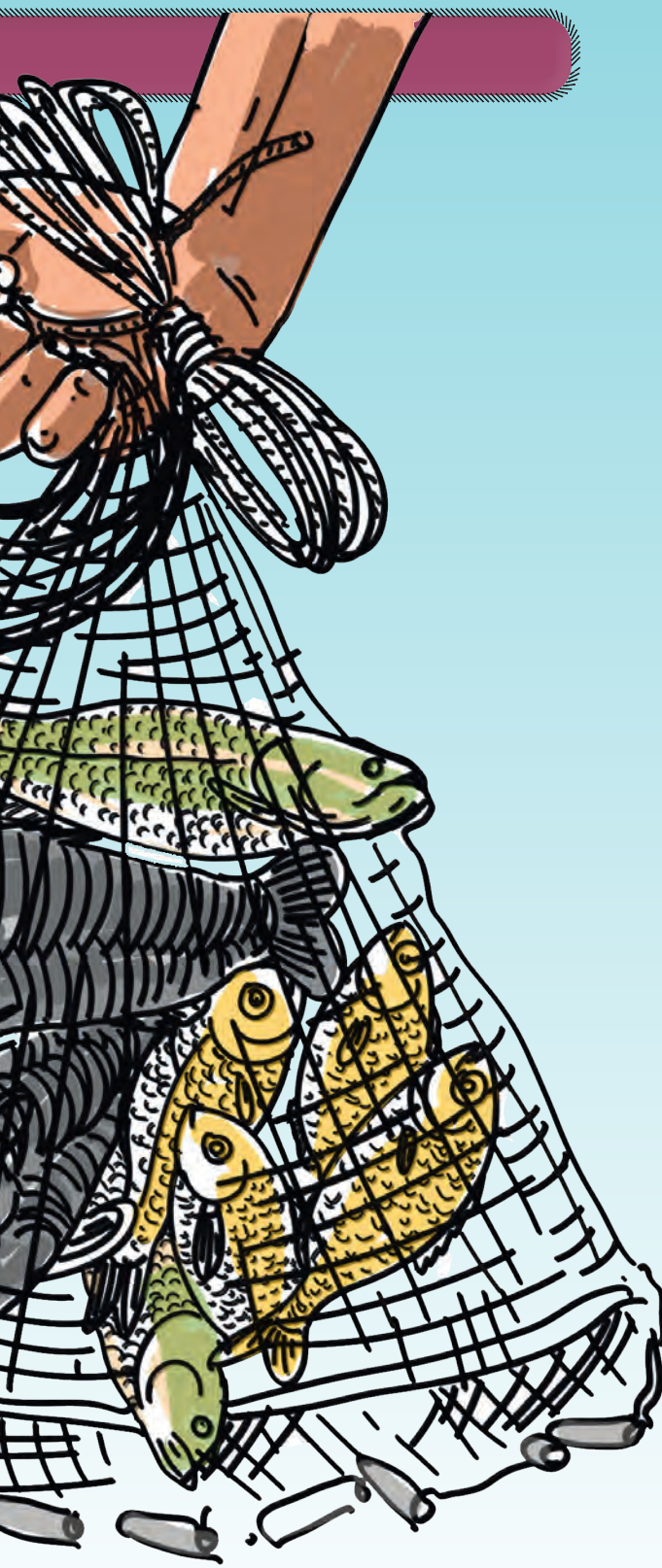
Arjan heeft ook een grote hond, Kazak.
Die bewaakt het huis en het erf van de familie.
Hij blaft hard als je op het erf komt.
Arjan roept dan: "Af Kazak, rustig maar."

Achterop is er een zwamp. Zijn zus Rinia
hengelt graag. Ze vangt soms een kwikwi.
Zijn broer Hennie vist het liefst met een net.

Hij gooit het net in het water.
Na een poos trekt hij het weer omhoog.
Hij heeft geluk.
Er zijn een stuk of tien vissen in het net.

Ma bakt de vissen meestal mooi bruin.
Dit keer gaan ze in de vriezer.
Ze bewaart ze voor een andere dag.
Ze heeft al bami gekookt.

woordjes

bami	koebi	swipi
nasi	kwikwi	awari
roti	kapasi	maripa
pinahut	anansi	pakira
gitaar	familie	benzine
radio	hospitaal	visite
televisie	piloot	sinaasappel
liniaal	uniform	olifant

Soms staat er een **i** en lees je **ie**. ★
Kijk maar naar bami.
Er zijn nog meer van zulke woorden.
Je ziet er hier wat staan.

Drup.. drup.. drup.. De regenbui is voorbij.
De grond op het erf van Arjan is nat.
Een haan en een kip pikken met hun snavel
in de aarde.
Onder gevallen blaadjes zoeken ze naar wormen.
Dat is heerlijk voedsel voor hen.

Wormpje houdt van nat weer.
Hij is uit de grond gekomen en ligt onder een blad.
Het is lekker koel daar.
Dan voelt hij de aarde schudden. Wat is dat nou?
Hij houdt zich stil.
Gelukkig merken de haan en de kip hem niet op.

Wormpje gaat terug in de grond.
Hij maakt zijn eigen weg. Hoe doet hij dat?
Hij zuigt de aarde voor zijn mond op
en poept die weer uit.
De aarde moet wel vochtig zijn.

Wormpje gaat zo snel als mogelijk naar
een andere plaats.
Weg van de haan en de kip.

woordjes

pje

oompje

pompje

stompje

pje

armpje

wormpje

stormpje

nkt

wenkt

denkt

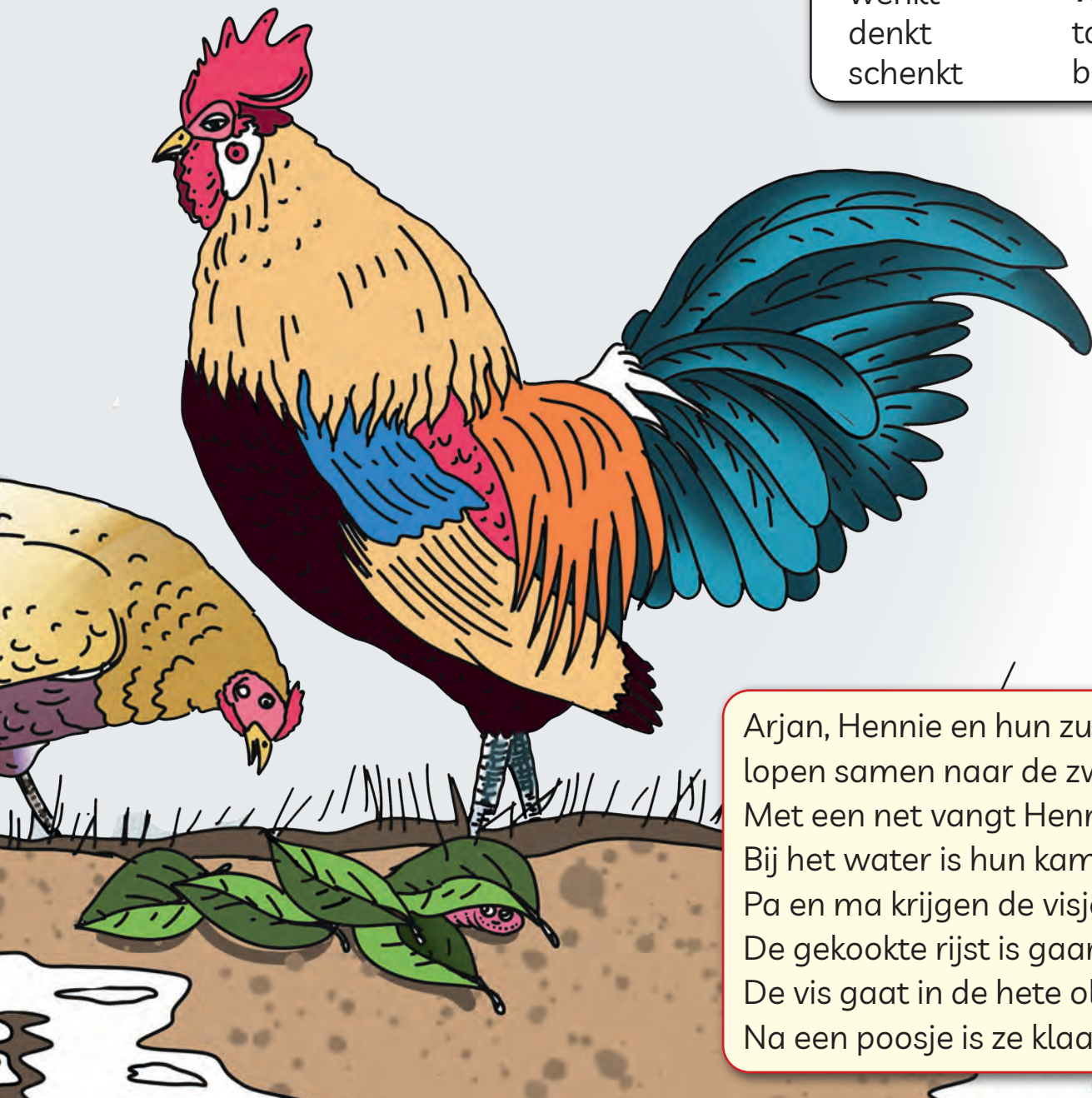
schenkt

ig

vochtig

tochtig

bochtig

Arjan, Hennie en hun zusje
lopen samen naar de zwamp.
Met een net vangt Hennie visjes.
Bij het water is hun kamp.
Pa en ma krijgen de visjes.
De gekookte rijst is gaar.
De vis gaat in de hete olie.
Na een poosje is ze klaar.

Het is muisstil in de klas. Dat moet van juf Nanda,
want Wilma gaat een versje opzeggen.
Iedereen moet luisteren.
Wilma heeft zich goed voorbereid. Ze wil beginnen.

Ben je boos?
Pluk een roos.
Zet die op je hoed.
Dan ben je morgen weer goed.

“Ben jij boos, Wilma?”, vraagt juf Nanda. Wilma lacht,
maar antwoordt niet. Juf Nanda ziet aan haar gezicht
dat ze niet boos is. Als je kwaad bent, kijk je heel anders.

“Ik kan wel boos kijken”, zegt Arnold. Van juf Nanda mag
hij het voordoen. Arnold fronst zijn wenkbrauwen.
Er komt een dikke rimpel in zijn voorhoofd.
Hij stamp met zijn voet op de vloer en slaat met zijn
vuist op de tafel.

Wat doet Arnold dat goed.
Het lijkt wel of hij echt woedend is.
Een paar kinderen kijken een beetje bang.

Kijk eens in de rij. Staat je naam erbij?

Arjan	Soerat	Nanda	Mildred
Arnold	Soeki	Wilma	Mila
Aroen	Sander	Irma	Martha

Om de ogen in mijn gezicht
heb ik wimpers,
en daarboven wenkbrauwen.
Soms een rimpel
in mijn voorhoofd,
als ik nadenk,
of als ik boos ben.

Arnold schreeuwt: "Ik ben kwaad!"

Opeens klinkt een stem.

"Wat is hier aan de hand?"

Het is het schoolhoofd.

Hij pakt Arnold bij zijn arm
en zegt: "Waarom ga jij zo tekeer, jongen?"

De kinderen kijken naar de meester.

Dan begint iedereen te lachen.

Meester weet niet dat het maar een spel is.

Hij denkt dat Arnold echt boos is.

De kinderen komen niet meer bij van het lachen.

Arnold lacht nu ook.

De meester snapt er niets van.

Hij schudt zijn hoofd. Is die jongen nu boos of niet?

Juf gaat naar de meester toe.

Ze fluistert iets in zijn oor.

Dan begrijpt hij eindelijk wat er aan de hand is.

Hij begint ook te lachen.

Hij zegt: "Dat had ik niet gedacht, juf!"

Dan gaat hij naar een andere klas.

Buiten hoort hij de kinderen nog steeds lachen.

woordjes

ts	cht	eren	school
iets	lacht	luisteren	schoolhoofd
niets	wacht	fluisteren	schoolbord
fiets	gedacht	kinderen	schooltijd

Een jongen en een meisje
fietsten op de straat. ★
Het meisje fietste harder.
De jongen werd toen kwaad.

De ouders van Fer wonen in Holland.
Eerst is zijn pa gegaan. Toen volgde zijn moeder.
Zijn ouders hebben het moeilijk in het buitenland.
Voorlopig kan Fer niet gaan.
Hij woont al drie jaar bij oom Kris.

Oom Kris moet een week weg voor zijn werk.
Hij werkt bij een bouwbedrijf.
Het bedrijf bouwt een kantoor in Apoera.
Oom gaat kijken hoe het werk gaat.

Fer gaat in die week bij mevrouw Huur blijven.
Zij is een nicht van oom Kris.
Fer noemt haar tante Virgien.
Haar dochter heet Seri.
Fer en Seri zitten in dezelfde klas.

Fer neemt een tas met kleren mee.
Ook heeft hij iets voor Seri bij zich.
Het is mooi verpakt in rood papier.
Wat zal het zijn? Het is een boek met mooie
platen van dieren. Seri is er heel blij mee.
Ze bedankt Fer voor het geschenk.

o (zeg oo)	zelfde	be	ge
wonen	dezelfde	bedrijf	geschenk
zonen	hetzelfde	bedankt	geschoold
lonen	eenzelfde	bedrukt	geschopt

In Holland staat een huis.
 In dat huis daar woont een heer.
 Die heer die kiest een vrouw.
 Die vrouw die kiest een kind.
 Dat kind die kiest een hond.
 De hond die kiest een kat.
 En de kat die kiest een muis.
 De muis die is niet pluis.
 En ze jagen hem uit huis.

Seri bladert in het boek.
De plaatjes zijn prachtig.
Haar moeder kijkt met haar mee.
Er zijn veel soorten dieren.

Seri wijst ze aan en noemt de naam.
Maar ze kent niet van elk dier de naam.
Soms kent Fer de naam.
Als hij het ook niet weet, zegt tante Virgien het.

Ze ziet honden en apen, paarden, koeien en schapen.
Er zijn tijgers en beren, vogels met mooie veren.
Er is een slang, en ook een bij, en een kip met een ei.
Er is een poes in een huis, die loert op een muis.

Seri roept: "Pas op, muis! Poes loert je.
Hij heeft honger!" Mevrouw Huur en Fer lachen.
Seri slaat de bladzijde om. Wow!

Een grote leeuw met wilde manen kijkt haar aan.
"Die leeuw wil jou opeten!", roept Fer.
Snel gaat Seri naar de volgende pagina.

woordjes

aap
apen

schaap
schapen

plaat
platen

veer
veren

beer
beren

naam
namen

maan
manen

raam
ramen

dieren

eren

ig

i (lees ie)

dierenboek
dierentuin
dierendag

aderen
bladeren
kinderen

prachtig
krachtig
drachtig

Seri
Lilian
pagina

Een leeuw brult en een schaap blaapt.
Een paard hinnikt en een ezel balkt.
Een vogel fluit en een kip kakelt.
Een muis piept en een slang sist.

Op het erf van Arjan groeien veel bomen.
De bomen geven heerlijk fruit, maar ook
veel bladeren. Elke dag wordt er geharkt.

Dat is het werk van de kinderen.
Ma helpt ook vaak mee. Ze houdt van dat werk.
De jongens harken de bladeren bij elkaar.

Hun zus haalt de kruiwagen.
Ze doet het afval erin en duwt de wagen
naar een plek ver achter op het erf.
Daar gooit ze alles op een hoop.
Later wordt de hoop door vader verbrand.

Als de kinderen klaar zijn met het werk,
spelen ze nog wat. Om de beurt rijden ze elkaar
rond in de kruiwagen.
Dat geeft heel wat pret.

Ma roept ze. Het wordt laat. Ze moeten in bad.
Daarna is het tijd om brood te eten en
melk te drinken. Ze mogen nog een uur naar
de teevee kijken. Om acht uur gaan ze naar bed.

woordjes

voor

voordeur

voorkant

voorhoofd

voorkamer

achter

achterdeur

achterkant

achterhoofd

achterkamer

voor

voornaam

voorpoot

voorbank

voorwiel

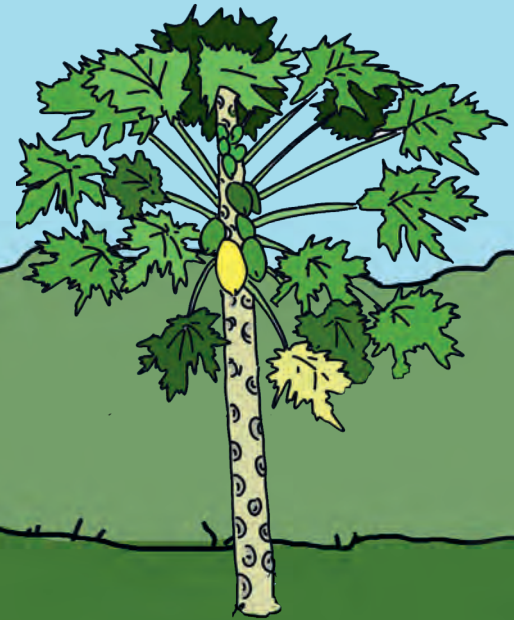
achter

achternaam

achterpoot

achterbank

achterwiel

krui

kruid

kruis

kruit

wagen

kruiwagen

leswagen

vrachtwagen

oeien

groeien

snoeien

knoeien

ver

verbrand

verstand

verband

Manja, pommerak, knippa en olijf, ★
zijn vol vitamientjes, lekker en gezond.
Vers geplukt, zo van de boom,
eet ik van dit fruit mijn buikje rond.

Het is nacht en de meeste mensen zijn in bed.
Vannacht laat de maan zich niet zien.
Het is het heel donker en stil op straat.
De huizen zijn net zwarte schaduwen.
Alleen bij de lantaarnpaal schijnt er licht.

Soe Wen en haar zus Tirza slapen.
Ook in het huis van tante Virgien slaapt iedereen.
Fer is vroeg naar bed gegaan.
Al snel kwam de slaap. Hij moest gapen.
Daarna vielen zijn ogen dicht.

In het huis van Arjan snurkt opa luid.
Hij slaapt met zijn mond open.
Oma heeft dopjes in haar oren.
Zo heeft ze geen last van het gesnurk.

Er zijn ook mensen die niet slapen.
De tante van Seri is verpleegster.
Zij is in de nachtdienst.
Ze let op de zieken in het hospitaal.
De vader van Bert is wachter bij een school.
Hij loopt rond met zijn lamp en let op dat er geen dieven komen.

woordjes

uw

ruw

duw

spuw

schaduw

ter

achter

wachter

zachter

pachter

i (zeg ie)

hospitaal

vitamine

benzine

lawine

ver

verplegen

verpleging

verklaren

verklaring

snurken – het gesnurk

duwen – het geduw

schreeuwen – het geschreeuw

Een verpleegster zorgt voor zieken. Een wachter bewaakt gebouwen.
Een groenteman verkoopt groente. Een leerkracht geeft les.

Welke beroepen ken je nog meer?

Het is zondag. Het is mooi weer.

“Zullen we uitgaan?”, vraagt de moeder van Seri.

Seri staat al op. Nu Fer er is, wil ze graag iets leuks doen. In huis kan het soms saai zijn.

“Waar gaan we naar toe?”

“Arjans moeder heeft gevraagd of we op bezoek komen”, zegt haar moeder.

Seri is vaker bij Arjan geweest.

Ze houdt van het grote erf. Moeder zegt dat ze eerst Soe Wen en Tirza gaan ophalen.

De meisjes mogen ook mee.

Om elf uur zijn ze op hun bestemming.

De kinderen groeten elkaar vrolijk.

Ze drinken een glaasje stroop in de keuken.

Daarna spelen ze een kringspel op het erf.

Ze staan in een kring.

Tirza heeft een bal in de hand.

Ze gooit die naar Fer. Hij vangt en gooit de bal naar een ander. Als je de bal niet vangt, ben je uit. Wie overblijft, die wint.

woordjes

gaan

uitgaan

nagaan

ingaan

opgaan

aai

saai

haai

kraai

fraai

ooit

gooit

nooit

strooit

ontdooit

lijk

vrolijk

heerlijk

eindelijk

dadelijk

vaak

laat

laag

hoog

groot

vaker

later

lager

hoger

groter

vaakst

laatst

laagst

hoogst

grootst

Er staat een bruin kind in de kring.
Schudden Marinda schudden.

Schudden Marinda hee.

Er staat een bruin kind in de kring.
Schud je met haar mee?

“Ik weet een leuk spel”, zegt Fer. Laten we schuiltje spelen.
Soe Wen kijkt om zich heen. Dat is een goed idee.
Op het erf zijn veel plekken waar je kan schuilen.

Eerst tellen ze af. Dat doen ze met een aftelrijmpje.
Ben jij van de savanne?
Dan hoef je niet te spannen.
Maar kom je uit Berlijn,
dan moet jij hem zijn.

Hennie moet hem zijn. Hij gaat bij de manjaboom
staan, met zijn gezicht naar de stam.
Hij doet zijn ogen dicht en telt hardop tot twintig.
De anderen zoeken snel een schuilplaats.
Hennie roept: “Ik kom!”
Hennie vindt Seri en Fer achter een boom.
Arjan is bij de muur van de schuur. Rinia schuilt
in het kippenhok. Maar waar is Soe Wen?

Een deur van de auto bij de ingang van het
erf is open. Hennie ziet een voet uitsteken.
Soe Wen ligt op de achterbank.
Hennie pakt haar voet en roept: “Ik heb je.”

Woordjes

uit

uitsteken

uitkijken

uitvegen

in

instappen

insmeren

inenten

op

opbergen

oprapen

opstaan

uur
uren

buur
buren

muur
muren

schuur
schuren

oor
oren

boor
boren

hoor
horen

stoor
storen

beer
beren

heer
heren

keer
keren

smeer
smeren

haar
haren

vaar
varen

schaar
scharen

spaar
sparen

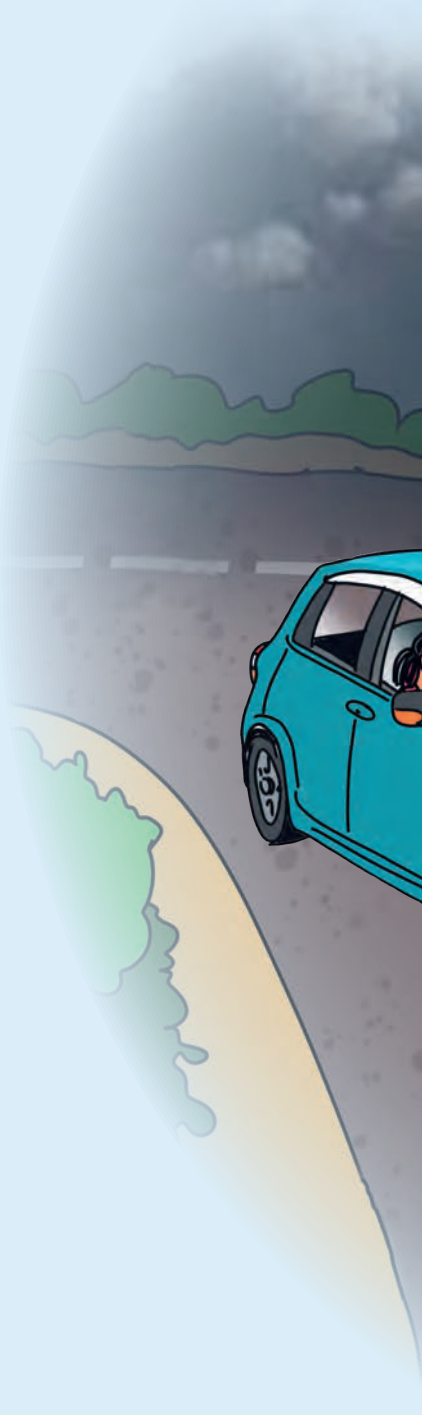

Om vijf uur is het tijd om naar huis te gaan.
Ze stappen in de auto. De familie Nandoe staat
bij het hek en zwaait de bezoekers uit.

Even later zijn ze op weg.
Ze rijden achter een vrachtauto vol zand.
De wagen dreunt over de weg
en uit de uitlaatpijp komt vieze rook.
Wat stinkt dat!

Tante kijkt of de weg vrij is. Ja, ze kan gaan.
Ze doet haar knipperlicht rechts aan.
Ze geeft gas en haalt in.
Ze wenkt nu met haar knipperlicht links om
naar de linkerkant van de weg te gaan.
De kinderen op de achterbank
draaien zich om. Fer wuift naar de bestuurder
van de vrachtwagen. De man lacht en toetert.

Tirza belt haar ouders op. "We zijn er straks."
Om kwart voor zes zijn ze bij de poort van haar huis.
Seri en Fer krijgen een boks met de vuist.
Tante krijgt een zoen.

woordjes

uit

uitzwaaien

uitwuiven

uithuilen

in

inhalen

inkomen

intomen

om

omdraaien

omkeren

omhelzen

op

opbellen

opsteken

opvreten

Ik was gaan rijden in mijn wagentje. ★

Toen zag ik een maskita in mijn automobiel.

Ik zag er twee. Ik zag er drie. Ik zag er vier.

Ik zag er plots een heleboel.

Zoveel maskita in mijn automobiel.

Rambambam, ik sloeg er een, ik sloeg er twee.

Rambambam, ik sloeg er drie, ik sloeg er vier.

Toen kon ik niet meer rijden in mijn wagentje.

Voor het huis van Ramin staat de auto van zijn grootouders, opa Sam en oma Toek. Zij zijn de ouders van zijn vader. Ze wonen op Meerzorg. Ramin is blij om ze te zien. Zijn broer Soeltaan is er nog niet. Hij speelt mee in een wedstrijd van zijn voetbalploeg.

Opa heeft vroeger ook gevoetbald. Hij was een goede doelman. Ramin vraagt of hij nog eens in het doel wil. Opa wil dat wel. Ze gaan naar het veld naast het huis. Pa komt ook mee. Opa gaat in het doel staan. Om de beurt schieten Ramin en zijn vader een bal. Opa Sam stopt de bal steeds, maar dan schiet Ramin heel hard. De bal gaat langs opa in een hoek van het doel. Ramin juicht.

Om zeven uur is Soeltaan terug. Hij groet zijn grootouders blij. "Hoe was de wedstrijd?", vraagt opa. "Eerst aan tafel", zegt moeder. "Dan mag je vertellen."

woordjes

d (zeg t)

wed**strijd**

bloed**rood**

zand**strand**

voetbal

voetbalveld

voetbalschoen

voetbalploeg

auto

huurauto

vrachtauto

trouwauto

Sporten doet je goed. ★

Bewegen is iets wat moet.

Of het nou voetbal is, of atletiek.

Je blijft gezond en wordt niet ziek.

Zwemmen en fietsen is prima,

dansen en tennissen ook, ja ja.

Al ben je jong, al ben je oud.

De hele dag zitten is altijd fout.

“Bij de rust stonden we voor met twee punten”, vertelt Soeltaan.
Hij dacht dat zijn ploeg zou winnen.
Maar na de rust ging het slecht.
Hun doelman liet vier keer een bal door.
Het ander elftal speelde plotseling heel sterk.
“We verloren van ze met vier tegen twee,”
zegt Soeltaan sip.

“Waren jullie moe na de rust?”, vraagt opa.
Soeltaan denkt van wel.
Zijn ploeg moet meer oefenen. Opa knikt.
Als je verliest, moet je harder werken.
Soeltaan begrijpt dat wel. Hij is dat ook van plan.

Ramin vertelt dat opa in het doel heeft gestaan.
Het was niet makkelijk om langs hem te komen.
Toch is het hem gelukt met een hard en slim schot
in een hoek van het doel.
Soeltaan wil ook een keer met opa oefenen.

Die nacht droomt Soeltaan van een wedstrijd.
Opa staat in het doel aan zijn kant. Hij laat geen bal door.
Ramin kraakt aan de kantlijn. Zijn ploeg wint.

woordjes

ver

verliezen

verloren

vertellen

ge

gelukt

geluid

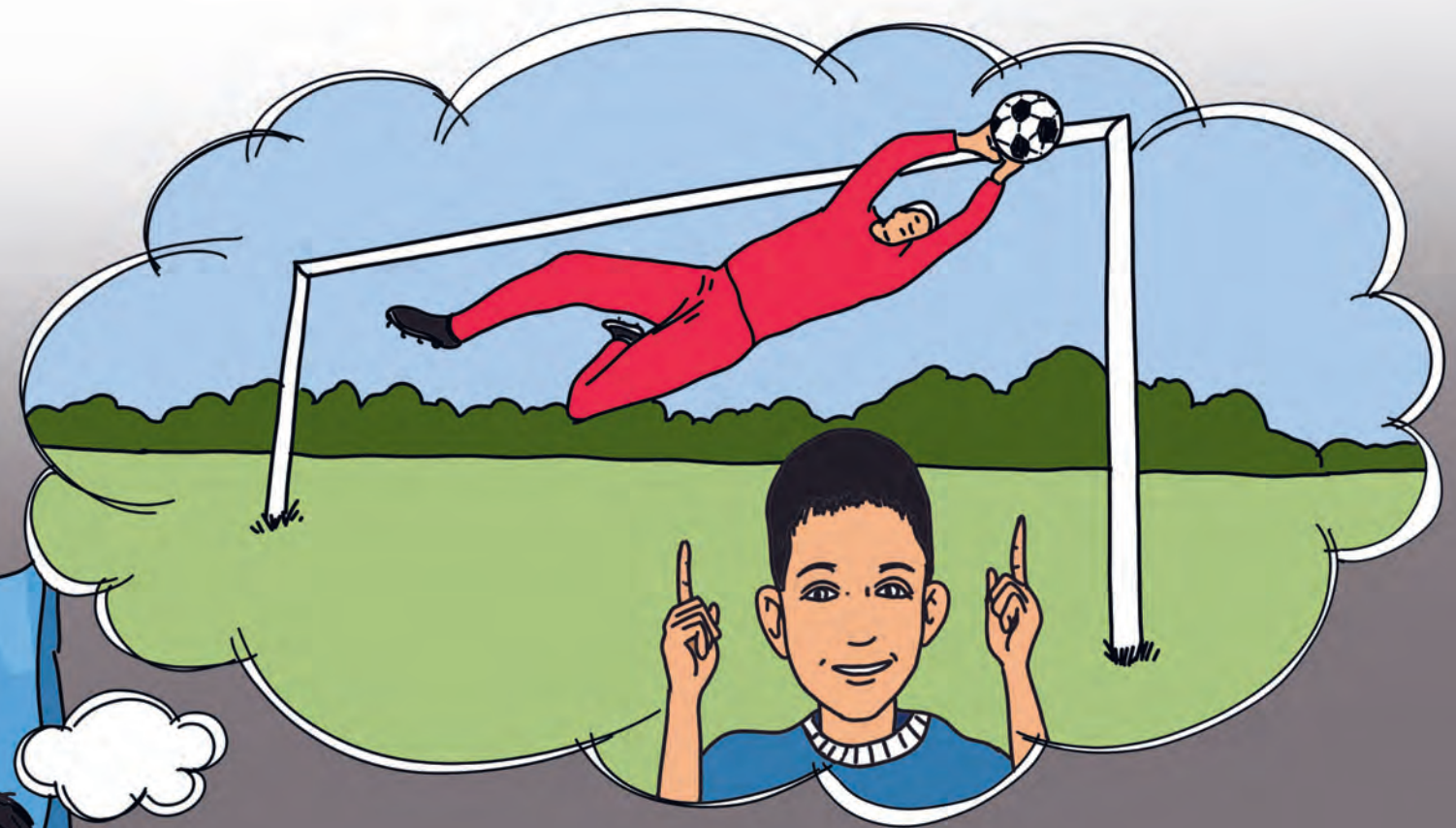
gebruikt

be

begrijpen

bezoeken

bekijken

Verliezen

Wilma kan niet tegen haar verlies.
Als ze wint bij een spel is ze blij.
Als ze verliest, schreeuwt en huilt ze.
Niemand wil meer met haar spelen.
Want bij het spelen is het zo.
Soms win je en soms verlies je.

Marjet heeft een schrift nodig.
Ze vraagt mama geld om naar de winkel
van Jap Tjoen te gaan. Die is niet ver.
Je kan er rijst en blom kopen,
maar ook spullen voor school.

Ma zegt: "Wilfred, ga met je zusje mee.
Ze moet de weg oversteken. Dat is gevaarlijk."
Wilfred is al elf jaar. Hij heeft les gehad van een agent.
Na en voor school staat hij bij het zebrapad.
Met een stopbord en een fluit helpt hij mensen
veilig over te steken.

Hij kijkt eerst goed uit. Als de weg vrij is, loopt hij
naar het midden. Hij steekt zijn bord omhoog en fluit.
Het verkeer moet stoppen. De voetgangers mogen
over het zebrapad naar de overkant.
Als er niemand meer op het pad is, fluit Wilfred opnieuw.
Hij loopt terug naar zijn plek langs de weg.
Het verkeer mag weer door.
Marjet wacht bij de poort op haar broer.
Hij pakt haar hand vast.
Samen gaan ze naar de winkel.

woordjes

over

oversteken

overgeven

overnemen

bord

stopbord

schoolbord

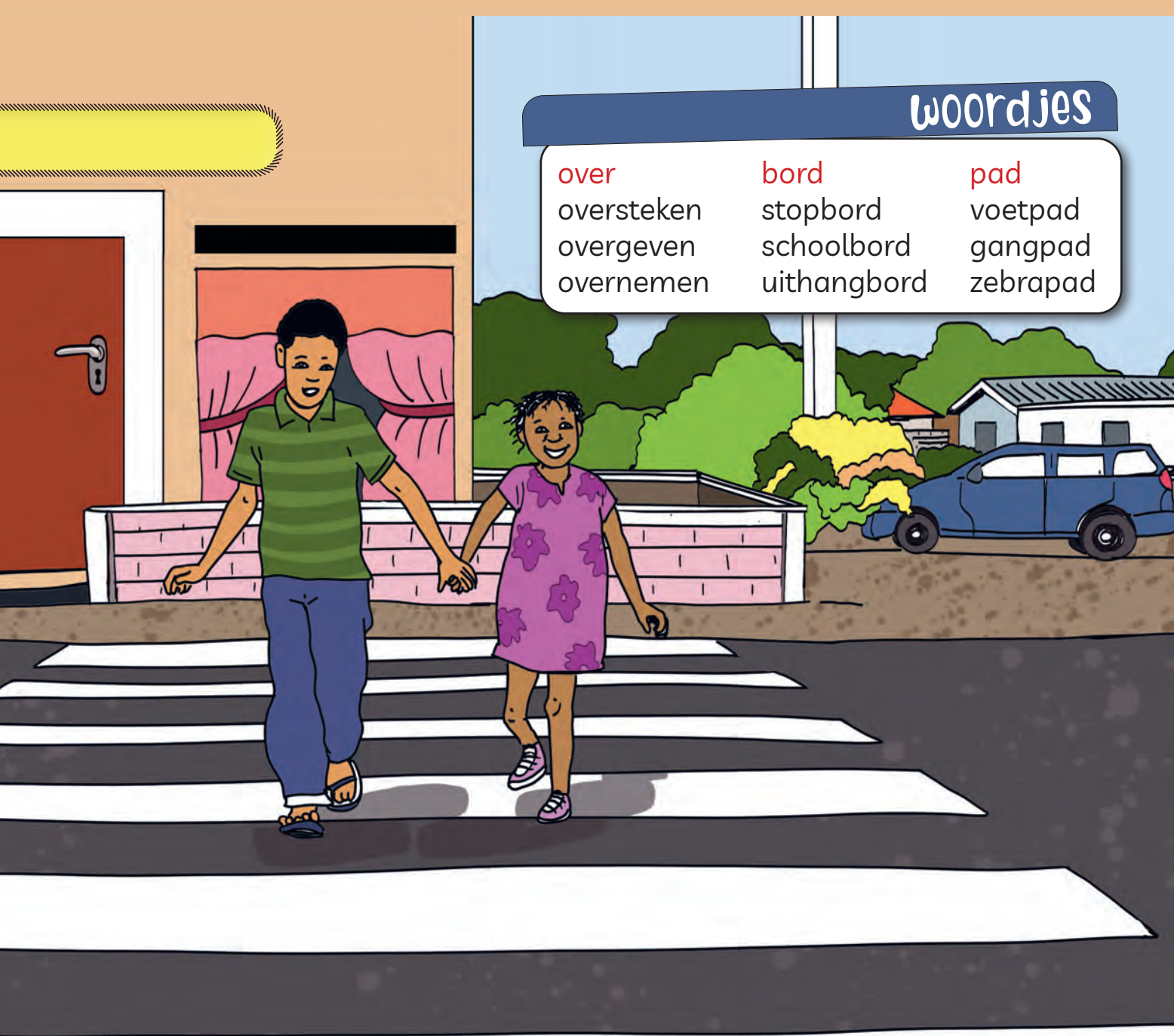
uithangbord

pad

voetpad

gangpad

zebrapad

Een zebra lijkt veel op een paard. Hij heeft vier poten en een staart.
Maar over zijn hele lijf zie je smalle repen. Want zijn kleur is zwart met witte strepen.
In ons land loopt er geen zebra rond. Toch zie je de strepen weleens op de grond.
Op het asfalt van de weg. Luister goed wat ik je zeg.
Als je veilig naar de overkant wilt gaan. Zoek dan een zebrapad op de baan.

Marjet koopt een potlood en een schrift bij Jap Tjoen. Ze betaalt bij de kassa. "Koop een sap voor me", zegt Wilfred. De zon is fel. Hij heeft dorst. Marjet heeft niet genoeg geld voor sap, wel voor water. "Water is heel gezond", zegt ze.

Als ze uit de winkel gaan, zien ze een bruin hondje naast de vuilniston liggen. Het dier jankt zacht. Wat zou er gebeurd zijn? Een man vertelt dat een bromfiets de hond heeft geslagen. Hij heeft een wond aan zijn poot. Niemand kent zijn baas. "Willen jullie die hond niet?", vraagt Jap Tjoen. Ze mogen zijn kruiwagen lenen om de hond te vervoeren.

"Wat hebben jullie nou gekocht?", roept moeder verbaasd. Een hond had ze niet verwacht, maar ze vindt het beest ook zielig. Ze belt haar vriendin. Die werkt bij een dierenarts. De vriendin komt en verbindt de poot van de hond. "Hij wordt wel weer beter," zegt ze.

woordjes

ver

verbaasd

verwacht

verbindt

ver

vertelt

verbinden

vervoeren

ge

gebeurd

gekocht

geslagen

be

betaalt

bekend

besluit

In de winkel

In de winkel koop ik suiker,
boter, zout en pindakaas.

In de winkel koop ik schoenen
en een mooie bloemenvaas.

In de winkel zie ik jurken,
broeken, hemden en een spel.

In de winkel zie ik zagen,
hamers, speelgoed en een bel.

De laatste maand van het jaar is een feestmaand.
Kim en Pim vinden deze tijd heel gezellig.
Elk jaar komt tante Kamla Oudjaar met hen vieren.
Ze smullen dan van lekkere dingen.
Ze kijken naar vuurwerk.
Ze blijven op tot twaalf uur in de nacht.
Dan begint het nieuwe jaar.

Ma vindt dat het huis netjes moet zijn voor Nieuwjaar.
“Het erf ook”, zegt pa. Ze besluiten eerst het huis te doen.
Daarna volgt het erf. Kim veegt en moeder dweilt.
Pim en pa wassen de ramen.
Kim neemt stof af. Ma ruimt oude kranten op.
Pim stofzuigt de matten. Pa hangt de was op.
Aan het eind van de dag is het huis helemaal schoon.
Maar wat zijn ze moe.
“Het erf doen we morgen”, zegt moeder.

Een dag voor Oudjaar is tante Kamla er al.
“Wat ziet jullie erf er mooi uit,” roept ze.
“Het huis is ook keurig netjes!”
Kim en Pim lachen tevreden.
Ze zijn trots op hun huis en erf.

woordjes

ieuw

nieuw

Nieuwjaar

nieuws

eeuw

geeuw

leeuw

meeuw

ooi

mooi

fooi

zooi

te / be / ge

tevreden

beneden

gesneden

ker

lekker

wekker

stekker

gen

morgen

zorgen

bergen

maal

eenmaal

allemaal

helemaal

feest

feestmaand

feestjurk

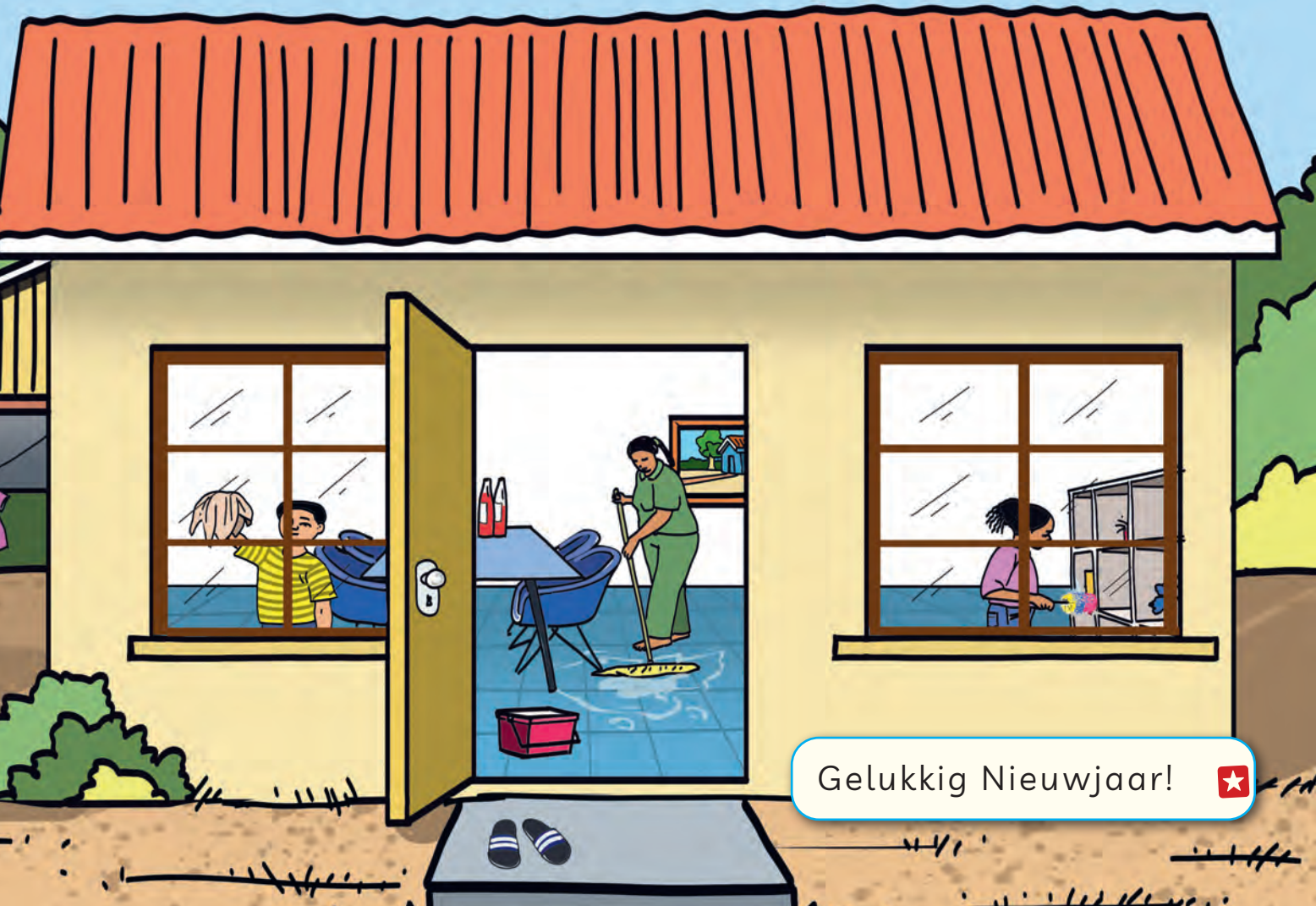
feestmaal

werk

vuurwerk

maatwerk

achterwerk

Gelukkig Nieuwjaar!

